

Podaci i informacije o Banci na dan 31.12.2023. godine

Banja Luka, maj 2024. godine

Sadržaj

1. UVOD	3
2. OSNOVNI PODACI	4
3. VLASNIČKA STRUKTURA.....	5
4. POLITIKE NAKNADA	14
5. STRATEGIJE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE	18
6. PODACI O KAPITALU	37
7. PODACI O KAPITALNIM ZAHTJEVIMA I ADEKVATNOSTI KAPITALA.....	42
8. PODACI KOJI SE ODNOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTJEVE	54
9. PODACI O IZLOŽENOSTI BANKE PO OSNOVU ULAGANJA.....	59
10. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI	59
11. INFORMACIJE U VEZI SA ICAAP-om i ILAAP-om.....	60
12. PODACI O BANKARSKOJ GRUPI	65
13. ZALOŽENA I NEZALOŽENA IMOVINA.....	66

1. UVOD

Ovaj izveštaj je sastavljen u skladu s Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke objavljenom u Službenom glasniku broj 89/17 i Uputstvom za popunjavanje obrazca uz Odluku o objavljivanju podataka i informacija banke.

Prilikom sastavljanja ovog izvještaja Banka je nastojala ispoštovati slijedeće principe:

1. princip jasnoće
2. princip smislenosti
3. princip dosljednosti
4. princip uporedivosti sa drugim bankama

Svi kvantitativni podaci u ovom izvještaju izraženi su u hiljadama KM (000 KM), ukoliko nije drugačije navedeno.

29.05.2024. godine Banka je sagledala i ažurirala akt Politike i procedure o objavljivanju podataka i informacija MF banke a.d., Banja Luka.

Ovim aktom se propisuje sadržaj podataka, odnosno informacija koje je MF banka a.d., Banja Luka dužna da objavljuje u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske i Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke.

Banka podatke propisane Odlukom o objavljivanju podataka i informacija banke objavljuje najmanje jednom godišnje na svojoj internet stranici <https://mfbanka.com/index.php/finansijski-izvjestaji-s/>, također jednom godišnje vrši procjenu da li informacije treba objavljivati češće.

Kao dodatak ovom izvještaju može se koristiti i revidirani godišnji finansijski izvještaji objavljen na internet stranici Banke <https://mfbanka.com/wp-content/uploads/2024/04/Finansijski-izvjestaji-za-godinu-koja-se-zavrsava-31.-decembra-2023.-godine.pdf> u cilju prikupljanja informacija o MF banci a.d., Banja Luka. U navedenom izvještaju u kojem su pored finansijskih izvještaja i bilješki uz finansijske izvještaje nalaze i podaci o načinu upravljanja rizicima koji mogu poslužiti za adekvatno određivanje rizičnog profila Banke.

2. OSNOVNI PODACI

POSLOVNO IME I SJEDIŠTE BANKE

Banka posluje pod poslovnim imenom:

„MF banka“ akcionarsko društvo Banja Luka.

Skraćeno poslovno ime Banke je:

„MF banka“ a.d. Banja Luka.

Sjedište Banke je u Banjoj Luci, ulica Aleja Svetog Save broj 61, Republika Srpska, Bosna i Hercegovina.

Osnovna djelatnost Banke je obavljanje platnog prometa, kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu.

Matični broj 11022685;

Šifra djelatnosti 64.19;

JIB 4402660380006;

PIB 0402660380006.

ORGANIZACIONI DIJELOVI BANKE

MF banka a.d. Banja Luka obavlja poslovanje putem filijala kao osnovnih poslovnih jedinica i ekspozitura/šaltera kao nižih organizacionih dijelova zavisnih od filijala.

Filijale MF banke a.d. Banja Luka	
Naziv organizacionog dijela	Sjedište organizacionog dijela
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Banja Luka	Aleja Svetog Save broj 61, Banja Luka
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Bijeljina	Majevička 10-14, Bijeljina
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Cazin	Cazinskih brigada bb, Cazin
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Derventa	Milovana Bjeloševića Belog bb, Derventa
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Doboj	Kralja Tvrtka 1, Doboj
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Gradačac	Huseina kapetana Gradaševića bb, Gradačac
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Istočno Sarajevo	Sime Milutinovića Sarajlije broj 2, Istočno Sarajevo
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Prijedor	Kralja Petra I Oslobodioca bb, Prijedor
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Ilidža	Mala aleja broj 73, Ilidža
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Tuzla	Titova bb, Tuzla
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Sarajevo Centar	Alipašina broj 6, Sarajevo Dio, Centar Sarajevo
MF banka a.d. Banja Luka – Filijala Tešanj	Braće Pobrić 12B, Tešanj
Ekspoziture/šalteri MF banke a.d. Banja Luka	
Naziv organizacionog dijela	Sjedište organizacionog dijela
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Banja Luka	Vase Pelagića 22, Banja Luka
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Bihać	Trg Maršala Tita 15, Bihać
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Brčko	Uzunovića broj 13, Brčko

MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Gradiška	Kozarskih brigada bb, Gradiška
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Gračanica	Alije Izetbegovića bb, Gračanica
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Laktaši	Majke Jugovića broj 6, Laktaši
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Novi Grad	Miloša Obilića bb, Novi Grad
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Pale	Vuka Karadžića bb, Pale
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Prnjavor	Novaka Pivaševića 6, Prnjavor
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Novi Grad Sarajevo	Bulevar Meše Selimovića 2A, Novi Grad Sarajevo
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Teslić	Karađorđeva bb, Teslić
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Zvornik	Svetog Save 90, Zvornik
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Živinice	25. novembar broj 103, Živinice
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Bugojno	Kulina bana 27, Bugojno
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Srebrenik	21. Srebreničke brigade bb, Srebrenik
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Velika Kladuša	Tone Horvata 1, Velika Kladuša
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Zenica	Aske Borića bb, Zenica
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Trebinje	Sokolska 1a, Trebinje
MF banka a.d. Banja Luka – Ekspozitura Modriča	Vidovdanska 3, Modriča
MF banka a.d. Banja Luka – Šalter Nova Topola	Magistralni put bb, Nova Topola
MF banka a.d. Banja Luka – Šalter Omarska	Omarska bb, Omarska, Prijedor
MF banka a.d. Banja Luka – Šalter Petrovo	Trg Nemanjića bb, Petrovo
MF banka a.d. Banja Luka – Šalter Kostajnica	Svetosavska 10, Kostajnica
MF banka a.d. Banja Luka – Šalter Trn	Cara Dušana 95, Trn, Laktaši

3. VLASNIČKA STRUKTURA

Osnovni kapital Banke je 51.141 hilj. KM, podijeljen je u 511.410 akcija nominalne vrijednosti 100 KM po jednoj akciji. Oznaka akcije je IEFB-R-A. Osnovni kapital je u cjelini uplaćen u novcu.

3.1. Popis akcionara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu ili glasačkim pravima banke

Vlasnička struktura			
Red.br.	Ime/naziv akcionara koji imaju 5% ili više učešća u kapitalu	% učešća	
		Obične akcije	Prioritetne akcije
1.	MKD "MIKROFIN" d.o.o. Banja Luka	44,85	-
2.	MF grupa d.o.o. Banja Luka	29,21	-
3.	NEDERLANDSE FINANCIERINGS - MAATSCHAPPIJ VOOR ONTWIKKELINGSLANDEN N.V. - FMO	11,57	-
4.	KREDITANSTALT FUR WIEDERAUFBAU - KfW	9,24	-
5.	GLS ALTERNATIVE INVESTMENTS	5,13	-

3.2. Članovi Uprave i Nadzornog odbora banke

Organe upravljanja Bankom čine: Skupština, Nadzorni odbor i Uprava Banke.

Članovi Nadzornog odbora banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Aleksandar Kremenović Predsjednik Nadzornog odbora Banke	Rođen je u Zemunu 1970. godine. Stručni naziv diplomirani ekonomista je stekao 2005. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci. U periodu od avgusta 1998. godine do juna 1999. godine obavljao je funkciju generalnog menadžera u CARE International. U periodu od juna 1999. godine do aprila 2011. godine obavljao je funkciju direktora u MKD "MIKROFIN" d.o.o. Banja Luka. Trenutno obavlja funkciju lica ovlaštenog za zastupanje Udruženja građana "MIKROFIN" Banja Luka. Član je Upravnog odbora u Mikrofin osiguranju a.d. Banja Luka i MKD "MIKROFIN" d.o.o. Banja Luka. Na poziciji predsjednika Nadzornog odbora MF banke a.d. Banja Luka nalazi se od 8.7.2010. godine.
2.	Dželila Huremović Član Nadzornog odbora Banke	Rođena je u Goraždu 1981. godine. Diplomirala je 2006. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu - odsjek za germanistiku. Zvanje Magistra poslovne administracije stekla je na Texas A&M University - Commerce. U posljednjih 10 godina zaposlena je u KfW u Bosni i Hercegovini na poziciji Senior projektnog koordinatora za finansijski sektor, a od 1.4.2015. godine obavlja i funkciju zamjenika direktora KfW-a u Bosni i Hercegovini. Glavni zadaci unutar finansijskog sektora odnose se na saradnju sa svim interesnim grupama, prvenstveno s bankama i mikrokreditnim organizacijama, kao glavnim partnerskim institucijama za plasiranje kreditnih sredstava krajnjim korisnicima, gdje joj je fokus na razvoju malog i srednjeg preduzetništva. Na poziciji člana Nadzornog odbora MF banke a.d. Banja Luka nalazi se od 1.5.2016. godine.
3.	Srećko Bogunović Član Nadzornog odbora Banke	Rođen je u Bosanskoj Krupi 1962. godine. Stručni naziv diplomirani ekonomista je stekao 1986. godine na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Predsjedavao je upravama poslovnih banaka u periodu od 6 godina i 4 mjeseca, od toga kao predsjednik Uprave Hypo Alpe Adria banke a.d. Banja Luka 2 godine i 4 mjeseca (januar 2008. do maja 2010. godine) i predsjednik Uprave MF banke a.d. Banja Luka 4 godine (februar 2011. do januara 2015. godine). Član je u upravama poslovnih banaka bio 3 godine i 2 mjeseca i to kao član Uprave Hypo Alpe Adria banke a.d. Banja Luka (novembar 2004. do decembra 2007. godine). Upravljao je finansijskim institucijama u javnom sektoru 8 godina (oktobar 1996. godine do oktobra 2004. godine) i to na mjestu direktora Fonda za zapošljavanje, obuku i javne radove Republike Srpske 4 godine i na mjestu direktora Fonda za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske 4 godine (2 godine kao državni službenik). Od 1.2.2015. godine obavlja funkciju direktora u EDA d.o.o. Banja Luka. Od 1.2.2015. godine nalazi se na poziciji člana Nadzornog odbora MF banke a.d. Banja Luka.
4.	Frieder Wohrmann Član Nadzornog odbora Banke	Rođen je 1967. godine u Munster, Njemačka. Zvanje Magistra ekonomskih i društvenih nauka stekao je 1995. godine na Univerzitetu u Mančesteru, a 1999. godine na Filološkom fakultetu u Bohumu stekao je zvanje doktora filozofije. Od oktobra 2002. godine do juna 2007. godine obavljao je funkciju generalnog direktora ProCredit Banke Albanija, od jula 2007. do oktobra 2009. godine obavljao je funkciju direktora ProCredit akademije Istočne Evrope u Velesu, Makedonija, od oktobra 2009. do septembra 2012. godine obavljao funkciju generalnog direktora ProCredit Banke BiH. Od januara 2013. godine je konsultant Uprave u finansijskim institucijama u Kongu, Gani, Kosovu za oblasti kao što su SME bankarstvo, korporativno upravljanje, upravljanje rizikom. Od 2015. godine predsjednik Upravnog odbora u Kreditimi Rural e Kosoves, Kosovo. Od 2006. godine do 2012. godine imao je razne mandate na pozicijama člana Nadzornih odbora i Odbora za reviziju u ProCredit Group i samim tim bogato iskustvo u strateškom planiranju, izgradnji institucija, poslovnom razvoju i nadzoru menadžmenta. Na poziciji člana Nadzornog odbora MF banke a.d. Banja Luka nalazi se od 1.5.2016. godine.

Članovi Uprave banke		
Red.br.	Ime i prezime	Kratka biografija
1.	Bojan Luburić Predsjednik Uprave Banke	Rođen je u Banjoj Luci 1984. godine. Diplomirao je 2008. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci, a zvanje Magistra nauka iz bankarstva i međunarodnih finansija stekao je 2009. godine na Poslovnoj školi "Sir John Cass" Univerziteta u Londonu. Od novembra 2010. godine do aprila 2017. godine obavljao je razne pozicije u MF banci a.d. Banja Luka (od referenta kreditnih poslova za privredu, višeg stručnog saradnika kreditnih poslova sa fizičkim licima i preduzetnicima, kreditnog službenika za COR&PUB klijente i dokumentarno poslovanje, rukovodioca Službe kreditnih poslova, rukovodioca Službe razvoja i obuke, do pomoćnika direktora). Na poziciji člana Uprave MF banke a.d. Banja Luka nalazio se od aprila 2017. godine do februara 2019. godine, a od februara 2019. godine nalazi se na poziciji predsjednika Uprave MF banke a.d. Banja Luka.
2.	Milijana Čavić Član Uprave Banke	Milijana Čavić imenovana je na mjesto člana Uprave banke februara 2023. godine, a u okviru njenih nadležnosti nalaze se sektori: Sektor za stanovništvo i šaltere, Sektor za preduzetnike, Sektor za korporativne i javne klijente, Sektor za podršku i kontrolu prodaje, kao i Službe za upravljanje proizvodima i kanalima. Od oktobra 2019. godine do februara 2023. godine, obavljala je funkciju izvršnog direktora Mikrokreditnog društva Mikrofin, a od juna 2022. godine do decembra 2022. godine nalazila se na poziciji člana Nadzornog odbora MF banke a.d. Banja Luka. Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci.
3.	Radenko Derkuća Član Uprave Banke	Radenko Derkuća zvanje diplomiranog ekonomiste stekao je 2007. godine na Univerzitetu za poslovne studije u Banjaluci. Na poziciju člana Uprave MF banke imenovan je u julu 2023. godine, a prije toga je obavljao funkciju v.d. člana Uprave banke. U periodu do 2013. do 2018. godine radio je na poziciji rukovodioca Službe upravljanja kreditnim rizikom i kontrole portfolija Mikrokreditnog društva Mikrofin, nakon čega svoj razvojni put nastavlja u MF banci a.d. Banja Luka, pretežno na rukovodećim pozicijama u okviru Sektora upravljanja i kontrole rizicima. Posebno je nadležan i odgovoran za upravljanje i koordinaciju poslova iz nadležnosti: Sektora mišljenja i naplate, Sektora upravljanja rizicima, Službe za računovodstvo i finansijsko izvještavanje i Službe za praćenje usklađenosti poslovanja. Nadležan je za upravljanje svim aktivnostima vezanim za restrukturiranje banke.

3.3. Politike za izbor i procjenu članova organa upravljanja bankom

3.3.1 Politika za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članstvo u Nadzornom odboru MF banke a.d. Banja Luka i samoprocjenu rada Nadzornog odbora

Skupština MF banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu Banka) na sjednici održanoj dana 15.12.2022 godine donijela je Politike za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članstvo u Nadzornom odboru MF banke a.d. Banja Luka i samoprocjenu rada Nadzornog odbora broj SK - 80/2022 (u daljem tekstu Politika) kojom je propisano da se postupak procjene člana Nadzornog odbora sprovodi prije podnošenja zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti Agencije za bankarstvo (u daljem tekstu Agencija) za izbor, odnosno imenovanje novih članova Nadzornog odbora, u toku obavljanja funkcije izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora i u drugim slučajevima za koje Banka ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora.

Cilj Politike za izbor i procjenu ispunjenosti uslova za članstvo u Nadzornom odboru Banke i samoprocjenu rada Nadzornog odbora je da obezbijedi izbor članova Nadzornog odbora koji su u stanju da na izabranoj funkciji svoje obaveze vrše efikasno, odgovorno, stručno, efektivno i nezavisno.

Oblast primjene ove Politike je na kandidate za članove Nadzornog odbora Banke i na već izabrane članove Nadzornog odbora Banke.

Odgovornost za rad, postupanje i nadzor nad sprovođenjem ove Politike odgovoran je Nadzorni odbor Banke.

Sekretarijat je odgovoran za pružanje pomoći i tehničke podrške Nadzornom odboru Banke sada, a kasnije Odboru za imenovanje za provođenje postupka procjene članova Nadzornog odbora Banke.

Ovom Politikom se definiše sljedeće:

- Uslovi potrebni za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora;
- Kriterijumi za procjenu člana Nadzornog odbora;
- Postupak procjene člana Nadzornog odbora (vrste postupaka procjene, aktivnosti za informisanje akcionara o uslovima za člana Nadzornog odbora, dokumenti koji se dostavljaju u svrhu procjene, obaveza obavještavanja o promjenama od strane članova Nadzornog odbora);
- Mjere Banke u slučaju nepodobnosti člana/kandidata Nadzornog odbora Banke;
- Organ nadležan za procjenu;
- Dodatno usavršavanje, obuka i osposobljavanje članova Nadzornog odbora;
- Lica, način i rokovi za obavještavanje Agencije.

Politikom se vrši definisanje sljedećih pojmova:

- Procjena ispunjenosti uslova- postupak koji Banka sprovodi u cilju provjere da li predloženi kandidat/i za člana Nadzornog odbora Banke ili već izabrani kandidat/i imaju dobar ugled, stručna znanja, dovoljno iskustva, raspoloživog vremena i sl. za obavljanje funkcije Člana Nadzornog odbora Banke;
- Nadzorni odbor/Odbor za imenovanje (u slučaju MF banke a.d. Banja Luka- Nadzorni odbor Banke) sprovodi postupak procjene i reprocjene članova Nadzornog odbora Banke uz pomoć Sekretarijata i opštih pravnih poslova i Službe ljudskih resursa;
- Član Nadzornog odbora Banke- predloženi i/ili izabrani Član Nadzornog odbora Banke.

Procjena člana Nadzornog odbora Banke se vrši u sljedećim slučajevima:

1. prije podnošenja zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti Agencije za izbor, odnosno imenovanje novih članova Nadzornog odbora Banke,
2. u toku obavljanja funkcije izabranih, odnosno imenovanih članova Nadzornog odbora banke i
3. u drugim slučajevima za koje Banka ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora banke

Procjena članova Nadzornog odbora Banke može biti inicijalna, kada se vrši prvobitno slanje zahtjeva Agenciji za bankarstvo Republike Srpske za dobijanje prethodne saglasnosti na imenovanje i kontinuirana/ponovna, nakon što lice bude imenovano na funkciju Člana Nadzornog odbora Banke.

Pored pojedinačnih procjena kandidata članova Nadzornog odbora Banke, vrši se i procjena cjelokupnog sastava Nadzornog odbora Banke, kako inicijalna tako i kontinuirana/ponovna.

Članovi Nadzornog odbora Banke su dužni da redovno na godišnjem nivou obavještavanju banku o svim promjenama koje utiču na njihovu podobnost za obavljanje funkcije, a u slučaju bitne promjene - obavještavanje odmah po njenom nastanku, u najkraćem mogućem roku.

Za procjenu članova Nadzornog odbora moraju se uzeti u obzir sve relevantne i dostupne informacije, bez obzira na to kada i gdje su nastale.

Bankaje dužna obezbijediti da Član Nadzornog odbora Banke u svakom trenutku ispunjava uslove za vršenje te dužnosti, a u skladu sa zakonskom i podzakonskom regulativom.

Prilikom procjene ugleda članova Nadzornog odbora moraju se uzeti u obzir kriterijumi propisani ovom politikom, zakonskim i podzakonskim aktima Agencije. Članovi Nadzornog odbora moraju imati dobar ugled, bez obzira na prirodu, obim i kompleksnost poslovanja Banke.

Prilikom procjene iskustva članova Nadzornog odbora moraju se uzeti u obzir priroda, obim i složenost poslovanja Banke, kao i odgovornosti funkcije koju obavlja.

Prilikom procjene članova Nadzornog odbora moraju se uzeti u obzir i drugi kriterijumi bitni za funkcionisanje Nadzornog odbora, propisani ovom politikom, zakonskim i podzakonskim aktima Agencije.

Ukoliko postoje slučajevi koji dovode u sumnju ugled, iskustvo ili druge kriterijume bitne za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora, mora se ocijeniti kako će ti slučajevi narušavati ili bi mogli narušavati podobnost tog člana.

Prije izbora kandidata za člana Nadzornog odbora Banke, Nadzorni odbor je obavezan informisati akcionare Banke o uslovima za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora i o kriterijumima koje to lice mora ispunjavati.

Prilikom procjene podobnosti pojedinačnog Člana Nadzornog odbora Banke treba procijeniti i druge kriterijume bitne za funkcionisanje Nadzornog odbora Banke, koji se odnose na:

1. nezavisnost, koja uključuje sposobnost Člana Nadzornog odbora Banke da samostalno obavlja svoju dužnost u interesu Banke i bez uticaja drugih lica koja mogu dovesti do sukoba interesa
2. spremnost i mogućnost Člana Nadzornog odbora Banke da posveti dovoljno vremena radu u Nadzornom odboru Banke
3. cjelokupan sastav Nadzornog odbora Banke, njegova kolektivna znanja i stručne karakteristike

Procjena Člana Nadzornog odbora Banke mora se završiti prije nego što on počne obavljati funkciju, kao i jednom godišnje za prethodnu godinu obavljanja ove funkcije i u drugim slučajevima za koje Banka ocijeni da su relevantni za obavljanje funkcije člana Nadzornog odbora banke.

Informisanje akcionara Banke o kriterijumima i uslovima potrebnim za obavljanje funkcije Člana Nadzornog odbora Banke se vrši na način da se u predloženom Dnevnom redu Skupštine kacionara delegira tačka prije tačke imenovanja članova Nadzornog odbora Banke pod kojom će biti dostavljeni rezultati procjene pojedinačnih članova/kandidata za članove Nadzornog odbora Banke.

Shodno tome, Banka uz objavljivanje poziva za sazivanje sjednice Skupštine akcionara, prije same sjednice, a u skladu sa zakonskim rokovima, objavljuje gdje i na koji način moguće doći do podataka i informacija o kriterijumima, odnosno do materijala koji se odnose na procjenu podobnosti.

Prilikom procjene pojedinačnih članova Nadzornog odbora, Banka vrši i procjenu Nadzornog odbora kao cjeline. Identifikovani nedostaci u ukupnom sastavu Nadzornog odbora ne znače da pojedini član nije podoban.

Ukoliko Banka prema kriterijumima Agencije, bude utvrđena kao značajna banka, Nadzorni odbor Banke će imenovati Odbor za imenovanja.

Odbor za imenovanja će imati najmanje tri člana, od kojih je jedan predsjednik, a imenuju se od članova Nadzornog odbora, odnosno od članova Nadzornog odbora i najviše jednog lica zaposlenog u Banci.

Nadležnosti Odbora za imenovanja su:

1. priprema opis dužnosti i kvalifikacija potrebnih za određenu funkciju u organu upravljanja Banke,
2. predlaže članove nadzornog odbora i članove Uprave Banke aktivno saraduje, uz učestvovanje funkcije ljudskih resursa, pri izboru kandidata za slobodne funkcije u organima upravljanja Banke,
3. redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje strukturu, veličinu, sastav i djelovanje Nadzornog odbora i >Uprave i po potrebi predlaže promjene;
4. redovno, a najmanje jednom godišnje, procjenjuje znanje, sposobnosti i iskustva pojedinačnih članova Uprave i Nadzornog odbora, te Uprave i Nadzornog odbora kao cjeline i o procjeni izvještava te organe;

5. redovno preispituje osnovanost i efikasnost politike za izbor članova Nadzornog odbora i Uprave i imenovanje nosilaca ključnih funkcija, odnosno višeg rukovodstva, daje preporuke Nadzornom odboru i Upravi i u slučaju potrebe predlaže njihove izmjene, vodeći pri tome računa o ciljevima i politici raznolikosti, kao i o vremenu koje je potrebno za obavljanje pojedinačne funkcije;
6. kontinuirano, u mjeri u kojoj je to moguće, obezbjeđuje nepostojanje dominantnog uticaja pojedinaca ili male grupe pojedinaca prilikom donošenja odluka Nadzornog odbora i Uprave u svrhu zaštite interesa Banke u cjelini. Ukoliko Banka prema kriterijumima Agencije, ne bude utvrđena kao značajna banka, Nadzorni odbor Banke može po potrebi imenovati Odbor za imenovanja ili sam obavljati zadatke tog odbora.

Služba za sekretarijat i opšte pravne poslove i Služba ljudskih resursa su organi koji pružaju pomoć Odboru za imenovanje (u slučaju MF banke a.d. Banja Luka, Nadzorni odbor) pri procesu procjene članova Nadzornog odbora Banke.

Nadzorni odbor Banke, odnosno kasnije Odbor za imenovanja i Skupština akcionara su dužni da pri vršenju cjelokupnog procesa koji prethodi samom imenovanju članova Nadzornog odbora Banke, vode računa o raznolikosti sastava Nadzornog odbora Banke, te da niti u jednoj fazi/procesu imenovanja ne nanese štetu kandidatu/članu Nadzornog odbora Banke usljed bilo koje vrste diskriminacije.

3.3.2 Politike za izbor i procjenu Uprave MF banke a.d. Banja Luka

Politikom za procjenu Članova Uprave i nosilaca ključnih funkcija MF banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Politika) uređuje se postupak i procedura za procjenu članova odnosno kandidata za članove Uprave Banke i nosilaca ključnih funkcija, u skladu sa odredbama relevantnih propisa, s ciljem da se obezbijedi izbor članova Uprave i nosilaca ključnih funkcija koji će na izabranoj funkciji vršiti svoje obaveze odgovorno, savjesno i efikasno. Pod procjenom članova, odnosno kandidata za članove Uprave (u daljem tekstu: Uprava Banke) podrazumijeva se procjena njihove podobnosti u smislu dobrog ugleda, odgovarajućeg znanja, sposobnosti, vještina i iskustva, sposobnosti za otvoreno, pošteno i nezavisno djelovanje, te spremnosti i mogućnosti za posvećivanje dovoljnog vremena za obavljanje funkcije člana Uprave.

Upravu Banke čine predsjednik Uprave Banke i dva člana Uprave. Predsjednika i članove Uprave imenuje Nadzorni odbor Banke na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Aktivnosti s ciljem provođenja procjene člana/kandidata za člana Uprave Banke provodi Služba za sekretarijat i opšte pravne poslove u saradnji sa Službom ljudskih resursa i Sektorom upravljanja rizicima po potrebi. Sekretarijat prikuplja sve potrebne podatke za procjenu Uprave Banke u saradnji sa svim službama/sektorima/organizacionim dijelovima Banke, koji su dužni da dostavljaju sve neophodne podatke precizirane Politikom.

Banka je dužna obezbijediti da član Uprave u svakom trenutku ispunjava uslove za vršenje te dužnosti u skladu sa relevantnim odredbama Zakona o bankama RS. Za procjenu članova Uprave moraju se uzeti sve relevantne i dostupne informacije, bez obzira na to kad i gdje su prikupljene.

Smatra se da član Uprave Banke ima dobar ugled ukoliko ne postoji dokaz o suprotnom, te ako nema razloga za osnovanu sumnju u njegov ugled. Pri ocjeni ugleda člana Uprave Banke uzeće se u obzir sve dostupne informacije za ocjenu bez obzira na to gdje je nastao događaj relevantan za ocjenu ovog kriterijuma pri čemu se uzimaju u obzir: evidencije iz svih sudskih, upravnih i prekršajnih postupka ili druga relevantna evidencija, a naročito: vrsta optužbe, izrečena kazna, stepen žalbe, faza u kojoj se nalazi sudski, upravni, prekršajni postupak, efekat eventualnih izrečenih mjera, otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, ozbiljnost i važnost bilo kog relevantnog prestupa, upravne i nadzorne mjere, vremenski period od izricanja mjere, odnosno kazne, ponašanje člana nakon

izrečene mjere, odnosno kazne, kumulativni efekti više manjih prekršaja, koji pojedinačno ne narušavaju ugled člana, ali koji zajedno mogu imati značajan uticaj na isti.

Član Uprave Banke može biti osoba koja ispunjava sljedeće uslove:

- koja ima dobru poslovnu reputaciju i dobar ugled,
- koja ima odgovarajuće kvalifikacije i stručna znanja, vještine i iskustvo iz oblasti finansija potrebno za ispunjavanje obaveza iz svoje nadležnosti,
- koja nije u sukobu interesa u odnosu na Banku, akcionare, članove Nadzornog odbora/Uprave Banke i Više rukovodstvo Banke,
- koja može posvetiti dovoljno vremena za ispunjavanje obaveza iz svoje nadležnosti,
- koja ispunjava uslove da može biti član Uprave Banke u skladu sa važećom zakonskom regulativom i propisima nadležnog regulatora – Agencija za bankarstvo RS.

Sekretarijat pokreće postupak procjene člana odnosno kandidata za člana Uprave Banke u sljedećim situacijama:

- prije podnošenja zahtjeva za izdavanje prethodne saglasnosti Agenciji za bankarstvo RS za izbor, odnosno imenovanje novih članova Uprave Banke,
- kod redovne godišnje procjene izabranih odnosno imenovanih članova Uprave Banke, odnosno u toku obavljanja funkcije,
- u drugim slučajevima za koje Sekretarijat ocijeni da su relevantni za ispitivanje procjene (npr. kod vanredne procjene).

Članovi Uprave Banke, odnosno kandidati za funkciju člana Uprave Banke dužni su saradivati sa Službom za sekretarijat i opšte pravne poslove i učiniti raspoloživim sve potrebne informacije i dokumente za potrebe izrade Izvještaja o procjeni.

Svaka komunikacija između članova, odnosno kandidata za članove Uprave Banke, s jedne strane i Službe za sekretarijat i opšte pravne poslove, s druge strane, bi trebala da se odvija pismenim putem, sa vidljivim pisanim tragom (putem e – maila i dr.).

Na osnovu svih raspoloživih informacija, dokumenata, očitovanja članova Uprave Banke, odnosno kandidata za članove Uprave Banke, Služba za sekretarijat i opšte pravne poslove vrši procjenu svakog pojedinačnog kandidata, odnosno člana Uprave Banke, te donosi sljedeće:

- procjenu o podobnosti kandidata, odnosno člana Uprave Banke s nacrtom prijedloga Odluke o procjeni kandidata za člana, odnosno člana Uprave Banke, koju podnosi Nadzornom odboru Banke na usvajanje,
- procjenu o nepodobnosti kandidata, odnosno člana Uprave Banke s nacrtom prijedloga Odluke o nepodobnosti kandidata za člana, odnosno člana Uprave Banke, koju podnosi Nadzornom odboru Banke na usvajanje,
- procjenu koja se odnosi na provođenje mjera radi otklanjanja nedostataka utvrđenih prilikom procjene, s određenim rokom za korekciju eventualnih nedostataka od strane kandidata za člana, odnosno člana Uprave Banke.

Nadzorni odbor Banke će najmanje jednom godišnje, na osnovu procjene i izvještaja Službe za sekretarijat i opšte pravne poslove, donijeti odluku o procjeni članova Uprave Banke, odnosno kandidata za člana Uprave Banke. Kandidat, odnosno član Uprave Banke je obavezan sve potrebne dokumente i očitovanja dostaviti na zahtjev Službe za sekretarijat i opšte pravne poslove bez odlaganja, najkasnije u roku od 15 radnih dana od dana prijema zahtjeva za procjenu.

Služba za sekretarijat i opšte pravne poslove je dužna najkasnije u roku od 10 radnih dana od dana podnošenja izvještaja o procjeni, pripremiti nacrt prijedloga odluke Nadzornom odboru Banke o procjeni kandidata za člana, odnosno člana Uprave Banke.

Služba za sekretarijat i opšte pravne poslove će obavjestiti Agenciju za bankarstvo o donesenim odlukama o procjeni za obavljanje funkcije člana Uprave Banke u roku od 30 (trideset) dana od dana izvršene procjene.

Izuzetno, ako dođe do promjene informacija koje bi mogle upućivati na to da član Uprave Banke više ne zadovoljava propisane uslove, Služba za sekretarijat i opšte pravne poslove je dužna o tome bez odgađanja, i to najkasnije u roku od osam dana nakon utvrđene promjene, obavijestiti Nadzorni odbor Banke, koji je dužan bez odgađanja donijeti odluku o opozivu člana Uprave Banke.

Banka je dužna obezbijediti da članovi Uprave imaju odgovarajuće pojedinačno i kolektivno znanje, sposobnosti, vještine i iskustvo kako da bi u potpunosti i srazmjerno svojim odgovornostima razumjeli i pratili poslovanje Banke, glavne rizike i sistem upravljanja u Banci, te organizaciju Banke odnosno grupe, uključujući potencijalne sukobe interesa, koji mogu proizilaziti iz te organizacije.

U svrhu održavanja kontinuiteta i adekvatnosti stručnih znanja utvrđuju se sljedeća prioritetna područja unapređivanja stručnih znanja:

- Strateško upravljanje i planiranje;
- Finansijska tržišta;
- Računovodstvo i finansije;
- Interna revizija;
- Menadžment;
- Upravljanje rizicima;
- Upravljanje ljudskim resursima;
- Regulatorni okvir/propisi.

Unapređivanjem stručnih znanja i kompetencija smatra svako učestvovanje na stručnim specijalističkim programima (obukama, seminarima, radionicama), forumima i konferencijama u zemlji i inostranstvu, kao i sudjelovanje na strateškim sastancima, koordinacijama i edukacijskim programima i slično.

Provođenje stručne edukacije, dokumentuje se kroz godišnji pregled lične edukacije, a u skladu sa organizacijskim i individualnim potrebama unapređivanja stručnih znanja.

3.4. Članovi odbora za reviziju

Članovi Odbora za reviziju
Ime i prezime
Đurđica Dragojević, predsjednik Odbora za reviziju
Sanja Brkić, član Odbora za reviziju
Ivana Živković, član Odbora za reviziju
Željko Pena, član Odbora za reviziju
Zoran Đukić, član Odbora za reviziju

3.5. Članovi ostalih odbora koje je postavio Nadzorni odbor Banke

Članovi ALCO (Odbor za upravljanje aktivom i pasivom) odbora
Ime i prezime
Bojan Luburić, predsjednik ALCO odbora
Milijana Čavić, član ALCO odbora
Radenko Derkuća, član ALCO odbora
Sladana Kudra, član ALCO odbora
Nikolina Vujkovic Pađen, član ALCO odbora
Nada Dragojević, član ALCO odbora
Ivica Vilušić, član ALCO odbora
Danilo Kremenović, član ALCO odbora
Dragoslav Đurović, član ALCO odbora

3.6. Način organizovanja funkcije interne revizije i rukovodioca interne revizije

Kontrolna funkcija interne revizije MF banke a.d. Banja Luka je organizovana kao nezavisna organizaciona jedinica, funkcionalno i organizaciono odvojena od poslovnih procesa i aktivnosti u kojima rizik nastaje, odnosno koje funkcija interne revizije prati, kontroliše i ocjenjuje.

Funkciju interne revizije predstavlja zaseban organizacioni dio – Služba interne revizije.

Na dan 31.12.2023. godine u Službi interne revizije je zaposleno pet radnika: menadžer Službe interne revizije (1) i stručni saradnici za internu reviziju (4).

Zaposleni u Službi interne revizije imaju visoku stručnu spremu, potrebna stručna znanja, odgovarajuće višegodišnje iskustvo, posjeduju odgovarajuća zvanja (ovlašćeni revizor, ovlašćeni interni revizor, sertifikovani računovođa).

Interna revizija informacionog sistema Banke predstavlja eksternalizovanu aktivnost, i istu vrši Euridica d.o.o. Banja Luka.

Godišnjim planom rada Službe interne revizije se definišu planirane revizorske aktivnosti/interne revizije. Plan rada usvaja Nadzorni odbor Banke.

Služba interne revizije o svome radu kvartalno izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke, a za svoj rad odgovara Nadzornom odboru Banke.

Nadzorni odbor Banke imenuje menadžera Službe interne revizije.

Imenovani rukovodioc Službe interne revizije Banke je Relja Grozdić.

3.7. Imenovani spoljni revizor Banke

Za reviziju finansijskih izvještaja i informacionog sistema Banke za 2023. godinu imenovan je spoljni nezavisni revizor Grant Thornton d.o.o. Banja Luka.

4. POLITIKE NAKNADA

4.1. Postupak odlučivanja koji se primjenjuje pri određivanju politike naknada

Nadzorni odbor Banke dužan je usvojiti Politike i prakse naknada i obezbijediti njihovo provođenje u okviru sistema upravljanja.

Uprava Banke dužna je pripremiti prijedlog Politike i prosljediti isti na usvajanje Nadzornom odboru Banke.

Nadzorni odbor Banke dužan je donijeti odluke o:

- maksimalnom iznosu varijabilnog dijela naknada koje će Banka dodijeliti i/ili isplatiti svim zaposlenima za određenu poslovnu godinu,
- naknadama članova Uprave Banke i rukovodilaca kontrolnih funkcija, na pojedinačnoj osnovi,
- smanjenju ili ukidanju varijabilnog dijela naknada zaposlenima, uključujući aktiviranje odredbi o malusu ili povratu naknada, ako dode do značajnog narušavanja uspješnosti ili ostvarivanja gubitka Banke, u skladu sa odredbama ove Politike.

Odluke Nadzornog odbora Banke iz ove Politike provodi Uprava Banke, u skladu sa ovom Politikom. Naknade zaposlenih Banke koji nisu članovi Uprave banke ili rukovodioci kontrolnih funkcija, Uprava Banke može odrediti na grupnoj osnovi. Uprava Banke je dužna informisati Nadzorni odbor banke o varijabilnom dijelu naknada drugih identifikovanih zaposlenih, čije profesionalne aktivnosti imaju materijalno značajan uticaj na profil rizičnosti Banke, na osnovu izvršene analize rizika koju obavlja Sektor upravljanja rizicima.

4.2. Informacije o vezi između plate i uspješnosti, tj. o korelaciji između naknada, uspješnosti i rizika za sve zaposlene

Politikom i praksom naknade zaposlenih u MF banci a.d. Banja Luka propisuju se obaveze MF banke a.d. Banja Luka u pogledu donošenja i provođenja politike naknade zaposlenima u Banci, usklađenu sa poslovnim strategijom Banke, ciljevima, korporativnom kulturom, vrijednostima i dugoročnim interesima, te strategijom rizika u pogledu promovisanja efikasnog upravljanja rizicima.

4.3. Odnos između fiksnog i varijabilnog dijela naknada

Fiksni dio naknade zaposlenog koji obavlja poslove **kontrolnih funkcija** ne smije biti manji od dvije trećine ukupne naknade tog zaposlenog, a ukupna godišnja naknada tog zaposlenog ne smije biti manja od prosjeka naknada radnika koji obavljaju poslove uporedivog obima, složenosti i odgovornosti.

Za kontrolne funkcije izbjegava se definisanje finansijskih ciljeva, te njihovi individualni ciljevi moraju se postaviti tako da prvenstveno održavaju uspješnost njihove funkcije. Postavljeni ciljevi su nezavisni o rezultatima u kontrolisanim područjima kako bi se izbjegli sukobi interesa.

Za sve ostale zaposlene, koji nisu uključeni u kontrolne funkcije Banke, odnos između varijabilnog i fiksnog dijela ukupnih naknada određuje se na način da iznos varijabilnog dijela ne prelazi iznos fiksnog dijela ukupnih naknada. Varijabilne naknade čine bonusi, varijabilne stimulacije, kao i troškovi koji čine korištenje službenog vozila, mobilnog telefona, računara i sl. u privatne svrhe.

4.4. Informacije o kriterijumima uspješnosti na kojim se zasnivaju prava na akcije, opcije ili varijabilni dio naknade

Varijabilna naknada jeste dio ukupne naknade koji zavisi od uspješnosti zaposlenog, poslovne jedinice i Banke, a zasnovan je na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijumima.

Banka je dužna osigurati da varijabilni dio naknada zaposlenih koji obavljaju poslove kontrolnih funkcija zavisi od postignutih ciljeva povezanih sa njihovim funkcijama i ne smije zavisiti od uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu ili njihove ocjene o uspješnosti poslovnih područja koja kontrolišu.

Ukoliko Banka utvrdi da je ispunjenje obaveza ili postizanje ciljeva u pogledu kapitala ili likvidnosti dovedeno u opasnost, primjenice konzervativnu politiku varijabilnog dijela naknada, koja obuhvata:

- definisanje gornje granice za iznos varijabilnog dijela naknada na bazi odgovarajućeg % od ukupne neto dobiti za tekuću finansijsku godinu ili
- uključivanje neto dobiti i donošenje odluke o raspodjeli i uključivanju neraspoređene dobiti prethodnih godina prilikom izračunavanja regulatornog kapitala.

4.5. Opis, kriterijumi i obrazloženje varijabilnog dijela naknada koji isplaćuje Banka

Varijabilna naknada jeste dio ukupne naknade koji zavisi od uspješnosti zaposlenog, poslovne jedinice i Banke, a zasnovan je na unaprijed definisanim i mjerljivim kriterijumima.

Banka može obračunati i isplaćivati varijabilne naknade zaposlenom na mjesečnom, kvartalnom, polugodišnjem i/ili godišnjem nivou. Izuzetak su identifikovani zaposleni kod kojih obračunski period, odnosno period tokom kojeg se vrši procjena uspješnosti za potrebe utvrđivanja varijabilnog dijela naknade iznosi najmanje godinu dana dok se procjena uspješnosti mora odnositi na višegodišnji period (min. 2 godine). Varijabilne naknade dodjeljuju se na kraju obračunskog perioda. Pri tome potrebno je voditi računa o tome da se poštuje ograničenje prema kojem odnos iznosa varijabilnog dijela ukupnih naknada svakog pojedinačnog zaposlenog ne smije preći iznos fiksnog dijela ukupnih naknada. Varijabilne naknade čine bonusi, varijabilne stimulacije, kao i troškovi koji čine korištenje službenog vozila, mobilnog telefona, računara i sl. u privatne svrhe.

Skupština Banke daje saglasnost na Politiku naknada i na Odluku o maksimalnom iznosu varijabilnog dijela naknada koje će Banka dodijeliti i/ili isplatiti svim zaposlenima za određenu poslovnu godinu. Pored toga, Skupština Banke donosi Odluku o varijabilnom dijelu naknada članova Uprave Banke, odnosno iznosu varijabilnog dijela naknada koji se treba isplatiti članovima Uprave Banke, a na osnovu pojedinačnih odluka o naknadama koje je usvojio NO za određenu poslovnu godinu, te uspješnosti člana uprave Banke u pogledu adekvatnog sprovođenja ciljeva, strategija i politika Banke.

Skupština Banke donosi odluku o naknadama članovima nadzornog odbora, a visina naknade je obavezno primjerena poslovima koje obavlja član nadzornog odbora. Ukoliko se pored fiksnog dijela naknade, koji predstavlja plaćanje za obavljanje funkcije, članovima nadzornog odbora u izuzetnim slučajevima isplaćuje i varijabilni dio naknade, taj dio naknade treba da odražava kvalitet njihovog rada u izvršenju nadležnosti nadzornog odbora i da bude zasnovan na njihovoj uspješnosti, odnosno ostvarenim rezultatima u vršenju nadzora nad poslovanjem i radom uprave Banke.

Varijabilnim naknadama i beneficijama ne smatraju se plaćanja i beneficije koje ne zavise od donošenja diskrecione odluke, odnosno na koje imaju pravo svi zaposleni u banci i koje ih ne podstiču na preuzimanje rizika za banku (npr. obavezni zakonski doprinosi za penziona, socijalno i zdravstveno osiguranje, kolektivne polise osiguranja i ugovoreni zdravstveni pregledi svih zaposlenih, naknade plata u skladu sa zakonskim propisima i kolektivnim ugovorom i sl.).

Banka ne smije isplaćivati varijabilni dio naknada preko drugih pravnih lica ili pomoću metoda odnosno instrumenata koji olakšavaju izbjegavanje zahtjeva o naknadama propisanih Odlukama ABRS i ABFBiH o sistemu upravljanja/internog upravljanja u banci. Izbjegavanje zahtjeva o naknadama podrazumijeva da je Banka formalno usklađena za zahtjevima iz odluke o sistemu upravljanja/internog upravljanja u banci iako u suštini ne postiže ciljeve zahtjeva o naknadama, uključujući sljedeće primjere:

1. Naknada se formalno smatra fiksnim dijelom naknade u skladu sa definicijama iz odluke o sistemu upravljanja/internog upravljanja u banci, iako se u suštini može smatrati varijabilnom naknadom ako se uzmu u obzir ciljevi odredaba o naknadama iz navedene odluke (npr. Banka privremeno značajno povećava fiksni dio naknade sa ciljem da na taj način izvrši isplatu bonusa);
2. Varijabilna naknada je dodijeljena ili isplaćena iako:
 - a) Nije zasnovana na uspjehu zaposlenog, poslovne jedinice ili Banke,
 - b) Usklađivanje varijabilnog dijela naknade sa preuzetim rizicima nije efikasno,
 - c) Varijabilni dio naknade nije održiv u odnosu na finansijski položaj Banke (npr. Banka isplaćuje varijabilni dio naknade u iznosu koji podrazumijeva značajan dio ostvarene dobiti Banke);
3. Fiksni dio naknade se dodjeljuje kao fiksni broj finansijskih instrumenata, a ne kao fiksni iznos naknade;
4. U Banci se redovno pregovara o usklađivanju fiksnog dijela naknade sa uspješnošću zaposlenog,
5. Zaposleni prima naknadu od drugog člana bankarske grupe, odnosno drugog lica koje je uključeno u konsolidaciju, pri čemu naknada nije u skladu sa definicijom naknade propisanom u odluci o sistemu upravljanja/internog upravljanja u banci, nego se zasniva na instrumentima koji izbjegavaju zahtjeve u vezi sa naknadama iz navedene odluke (npr. kredit koji ne treba otplatiti) odnosno na instrumentima koji podstiču prekomjerno preuzimanje rizika (npr. naknada omogućava nesrazmjerne prinose na osnovu diskrecionih uslova ulaganja sa strane zaposlenog);
6. Dodatne pogodnosti propisane u odluci o sistemu upravljanja/internog upravljanja u banci (npr. dodaci naknadama i druge pogodnosti) se dodjeljuju u iznosima koji nisu opravdani u predmetnim okolnostima;
7. Banka nadoknađuje smanjenje ili restrukturiranje varijabilnih dijelova naknada iz proteklih godina (npr. zbog mjesra oporavka i restrukturiranja ili zbog korišćenja vanredne javne finansijske podrške) u narednim godinama odnosno u obliku drugih isplata, instrumenata ili metoda.

U slučaju da Banka na osnovu gore navedenih kriterijuma određenu kategoriju naknada ne može rasporediti u kategoriju fiksnih naknada, takve naknade treba smatrati varijabilnim.

U toku 2023. godine Politike i prakse naknade zaposlenima su razmatrane i usvojne na sjednici Nadzornog odbora u novembru 2023. godine.

4.6. Ukupne naknade prema područjima poslovanja

Banka je isplatila ukupne neto naknade zaposlenima u iznosu od 8.114 hilj. KM. Navedene naknade isplaćene su prema slijedećim područjima poslovanja:

u 000 KM

Red. br.	Poslovno područje	Ukupne neto naknade
1.	Prodajna mreža	4.910
2.	Ostala podrška	3.204
Ukupno		8.114

U slijedećoj tabeli prikazan je broj primalaca i ukupne neto naknade podjeljene na fiksni i varijabilni dio.

u 000 KM

Red. br.	Vrsta naknade	Broj primalaca	Ukupne naknade
1.	Fiksna	380	6.622
2.	Varijabilna	378	1.492
Ukupno			8.114

Ukupan iznos varijabilnih naknada u toku finansijske godine isplaćen je u novcu.

4.7. Naknade po kategorijama zaposlenih

u 000 KM

Red. br.	Kategorija zaposlenih	Ukupne neto naknade
1.	Nadzorni odbor	63
2.	Uprava Banke	399
3.	Ključno rukovodstvo	657
4.	Ostali radnici	6.995
Ukupno		8.114

Banka ne primjenjuje penzijske pogodnosti na diskrecionom osnovu pojedinačnim zaposlenim, u skladu sa njihovim učinkom. Penzijske naknade se uvijek daju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, Pravilnikom o radu i drugim opštim aktima Banke.

U 2023. godini ukupno dva radnika Banke su imala ukupna neto fiksna i varijabilna primanja u iznosu preko 100.000 KM.

5. STRATEGIJE I POLITIKE ZA UPRAVLJANJE RIZICIMA BANKE

Banka je na osnovu definisane strategije poslovanja, u okviru uspostavljanja sveobuhvatnog sistema upravljanja rizicima, donijela odgovarajuću strategiju upravljanja rizicima kao i ostale politike i procedure. Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima su definisani osnovni ciljevi i principi preuzimanja i upravljanja rizicima, te sklonost Banke ka preuzimanju rizika (risk apetit) i tolerancija Banke prema riziku u skladu sa strateškim poslovnim ciljevima. Sklonošću Banke ka rizicima smatra se nivo rizika koji Banka namjerava da preuzme radi ostvarivanja svojih strateških i poslovnih planova, odnosno finansijskih ciljeva, dok se tolerancijom prema rizicima smatra najviši prihvatljivi nivo rizika za Banku.

Strategija preuzimanja i upravljanja rizicima se primenjuje na nivou Banke, periodično razmatra i po potrebi revidira, a najmanje u slučaju izmjene regulatornih zahtjeva, značajnijih izmjena Strategije poslovanja i Plana poslovanja, Strategije upravljanja kapitalom ili makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje.

Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima utvrđuju se ciljevi Banke u upravljanju rizicima na dugoročnoj osnovi i određuje odnos Banke prema rizicima kojima je ona u svom poslovanju izložena ili može biti izložena, uključujući i rizike koji proizilaze iz poslovnog i makroekonomskog okruženja u kome Banka posluje. Navedenim dokumentom je definisan odnos Banke prema rizicima kojima je izložena ili može biti izložena u skladu sa definisanim apetitom za rizike, kao i polazne osnove za identifikovanje, mjerenje, odnosno procjenjivanje, praćenje i kontrolu rizika koji proizilaze iz poslovanja Banke.

Banka je Strategijom za preuzimanje i upravljanje rizicima definisala:

- Ciljeve i osnovne principe preuzimanja i upravljanja rizicima Banke;
- Sklonost Banke preuzimanju rizika i tolerancija Banke prema riziku u skladu sa strateškim poslovnim ciljevima;
- Pregled svih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u poslovanju;
- Zadatke s cijem razvoja kulture rizika;
- Ciljeve i principe upravljanja kapitalom i likvidnošću Banke uključujući osnovne principe postupka interne procjene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP).

U skladu sa strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima Banka je definisala registar rizika koji obuhvata rizike kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju:

Podtip rizika	Interna definicija rizika na nivou Banke	Tip rizika
Opšti kreditni rizik	rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci uključujući rizik migracije koji predstavlja rizik nastanka gubitka zbog promjene fer vrijednosti kreditne izloženosti, a kao posljedica promjene rejtinga klijenta.	Kreditni rizik
Rizik koncentracije	rizik koji direktno ili indirektno proizilazi iz izloženosti Banke prema istom ili sličnom faktoru rizika ili vrsti rizika, kao što su izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica, privrednim granama, geografskim područjima, vrstama proizvoda i aktivnosti, instrumentima kreditne zaštite, finansijskim instrumentima, robi itd.	Kreditni rizik

Kreditno-devizni rizik	rizik gubitka kojem je dodatno izložena Banka koja odobrava plasmane u stranoj valuti ili sa deviznom klauzulom i koji proizlazi iz dužnikove izloženosti deviznom riziku.	Kreditni rizik
Kreditni rizik indukovani kamatnim rizikom	predstavlja vjerovatnoću da će Banka pretrpiti gubitak usljed neizvršavanja obaveze dužnika u ugovorenim rokovima, koji nastaje usljed negativnog uticaja promjene referentnih kamatnih stopa na finansijsko stanje dužnika.	Kreditni rizik
Rizik zemlje	rizik koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata političko-ekonomski rizik i rizik transfera.	Kreditni rizik
Rezidualni rizik	postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka ako su tehnike ublažavanja kreditnog rizika manje efikasne nego što se očekuje ili njihova primjena nedovoljno utiče na smanjenje rizika kojima je Banka izložena.	Kreditni rizik
Opšti rizik likvidnosti	rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospelje obaveze, i to zbog: povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja ili otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu.	Rizik likvidnosti
Rizik izvora finansiranja /rizik lik. prouzrokovan od dr. ugovorne strane	rizik povlačenja postojećih izvora finansiranja kao posljedica povlačenja depozita prije ugovorenog roka.	Rizik likvidnosti
Rizik tržišne likvidnosti	rizik da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospelje novčane obaveze zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu.	Rizik likvidnosti
Strukturalni rizik likvidnosti	rizik koji nastaje usljed troškova likvidnosti za zatvaranje gepova likvidnosti. Strukturalni rizik naziva se još i rizik neusklađenosti priljeva i odljeva u smislu iznosa i/ili vremena. Strukturalni rizik određuje dnevne potrebe financiranja.	Rizik likvidnosti
Rizik koncentracije likvidnosti	rizik koji nastaje usljed ograničenog broja izvora fundiranja sredstava.	Rizik likvidnosti
Rizik dugoročne likvidnosti	rizik da Banka neće biti u stanju da obezbijedi dugoročne izvore sredstava.	Rizik likvidnosti
Rizik povlačenja depozita stanovništva	predstavlja značajan odliv depozita koji potiču od sektora fizičkih lica (uključujući i poljoprivrednike i preduzetnice), kao i mala i srednja privredna društva koja ispunjavaju kriterijume za razvrstavanje u kategoriju izloženosti prema stanovništvu.	Rizik likvidnosti
Rizik finansiranja/ prikupljanja depozita od povezanih lica	predstavlja rizik koji proizilazi iz povećanog učešća depozita LPO u ukupnim depozitima.	Rizik likvidnosti
Rizik ročne usklađenosti finansijske aktive i pasive do 30 dana	rizik ročne neusklađenosti između finansijske aktive i pasive sa ročnosti do 30 dana.	Rizik likvidnosti
Rizik unutardnevne likvidnosti	rizik likvidnosti unutar dana nastaje kad Banka nije u stanju izvršiti plaćanja i izmiriti obaveze blagovremeno u normalnim okolnostima, kao i u stresnim situacijama	Rizik likvidnosti
Rizik pretvaranja vanbilansih u bilansne izloženosti	rizik usljed prelaska vanbilansnih u bilansne izloženosti koji dovodi do značajnog odliva likvidnih sredstava	Rizik likvidnosti
Rizik likvidnosti indukovani makroekonomskim poremećajima	rizici koji potiču iz makroekonomskog i poslovnog okruženja, a koji mogu na negativan način uticati na likvidnost Banke.	Rizik likvidnosti
Rizik pozicija	rizik promjene cijene hartija od vrijednosti ili kod derivatnog finansijskog instrumenta promjene cijene odnosno (osnovnog instrumenta).	Tržišni rizik
Devizni rizik	rizik promjene deviznog kursa i promjene cijene zlata.	Tržišni rizik
Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed nepovoljnih promjena kamatnih stopa.	Tržišni rizik
Rizik ulaganja	postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog promjena tržišnih vrijednosti ulaganja Banke u fiksnu imovinu ili ulaganja u druga pravna lica	Tržišni rizik

Opšti operativni rizik	rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nenamjernih i namjernih propusta u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja.	Operativni rizik
Rizik nesavjesnog poslovanja	jeste postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog neprimjerenog pružanja finansijskih usluga, uključujući slučajeve namjernog ili nenamjernog kršenja pravila i propisa. Rizik nesavjesnog poslovanja pored navedenog uključuje i rizike vezane za etičko bankarsko poslovanje.	Operativni rizik
Pravni rizik	postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka usljed pokrenutih sudskih sporova zbog neispunjenja ugovorne ili zakonske obaveze, donošenja poslovnih odluka za koje se utvrdi da nisu sprovodive, negativno utiču na poslovanje ili finansijski položaj Banke.	Operativni rizik
Rizik eksternalizacije	rizik eksternalizacije je zajednički naziv za sve rizike koji nastaju kada Banka ugovorno povjerava drugoj strani (pružiocima usluga) obavljanje djelatnosti koje bi inače sama obavljala	Operativni rizik
Reputacioni rizik	je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed gubitka povjerenja u integritet Banke do kojeg dolazi zbog nepovoljnog javnog mišljenja o poslovnim praksama Banke ili aktivnostima članova organa Banke, bez obzira da li postoji ili ne postoji osnov za takvo javno mišljenje.	Operativni rizik
Rizik modela	postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog donošenja poslovnih odluka i odluka u vezi sa upravljanjem rizicima koje bi se zasnivale na rezultatima internih modela, uključujući modele na utvrđivanju internih kapitalnih zahtjeva, cijena proizvoda, vrednovanje finansijskih instrumenata i slično. Gubici bi mogli nastati zbog neadekvatnih polaznih postavki modela, grešaka u implementaciji modela ili nepravilne upotrebe modela.	Operativni rizik
Rizik informacionog sistema / Sajber rizik	rizik gubitka koji proizlazi iz korištenja informacione tehnologije odnosno informacionog sistema.	Operativni rizik
Rizik nepredvidivih eksternih događaja	nepredvidivi eksterni događaji koji mogu negativno uticati na finansijski rezultat i kapital Banke kao što su klimatske promjene, elementarne nepogode, pandemija i sl.	Operativni rizik
Strateški rizik	rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke usljed nepostojanja odgovarajućih politika i strategija, te njihovog neadekvatnog sprovođenja, kao i usljed promjena u okruženju u kojem Banke posluju ili izostanka adekvatnog reagovanja Banke na te promjene.	Ostali rizici
Poslovni rizik	negativna neočekivana promjena obima poslovanja i/ili profitnih marži Banke koja može dovesti do značajnih gubitaka i na taj način umanjiti tržišnu vrijednost Banke. Do poslovnog rizika, prije svega, može doći zbog značajnog tržišnog okruženja i promjena u tržišnoj konkurenciji ili ponašanju potrošača na tržištu.	Ostali rizici
Rizik profitabilnosti	rizik koji nastaje zbog neodgovarajuće strukture i raspodjele zarade ili nemogućnosti Banke da obezbijedi odgovarajući, stabilan i održiv nivo profitabilnosti	Ostali rizici
Rizik prekomjerne finansijske poluge	rizik koji proizilazi iz ranjivosti Banke zbog finansijske poluge ili potencijalne finansijske poluge i koji može dovesti do neželjenih izmjena njenog poslovnog plana, uključujući prisilnu prodaju imovine, što može imati za rezultat gubitke ili prilagođavanje vrijednosti njene preostale imovine.	Ostali rizici
Rizik usklađenosti poslovanja	je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propuštanja Banke da svoje poslovanje uskladi sa zakonom i drugim propisima koji uređuju poslovanja banaka, te internim aktima Banke, a posebno obuhvata rizik sankcija nadležnog regulatora	Ostali rizici
Rizik pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti	rizik mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat, kapital ili reputaciju Banke usljed korišćenja Banke (neposrednog ili posrednog korišćenja poslovnog odnosa, transakcije, usluge ili proizvoda Banke) u svrhu pranja novca i/ili finansiranja terorizma.	Ostali rizici

Rizik upravljanja	postojeći ili potencijalni rizik nastanka gubitaka zbog toga što Banka zbog svoje veličine i/ili kompleksnosti poslovanja ima ograničen kapacitet za uspostavljanje adekvatnih upravljačkih mehanizama, sistema i kontrola.	Ostali rizici
Rizik kapitala	odnosi se na neodgovarajuću strukturu kapitala da podrži obim i prirodu poslovnih aktivnosti Banke ili na poteškoće sa kojima se suočava Banka prilikom pribavljanja novih izvora kapitala, posebno u slučajevima kada postoje hitne potrebe za povećanjem kapitala ili u nepovoljnim uslovima.	Ostali rizici
Rizik namirenja	rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat ili kapital Banke zbog razlike u ugovorenoj cijeni namirenja za određeni dužnički, vlasnički, devizni ili robni instrument i njene sadašnje tržišne vrijednosti.	Ostali rizici
Rizik korupcije	rizik nastanka negativnih efekata na reputaciju i poslovanje Banke, a koji nastaje usljed svakog činjenja ili nečinjenja od strane radnika Banke, zloupotrebom službenih ovlaštenja/službenog položaja u privatne svrhe, radi sticanja protivpravne imovinske ili bilo koje koristi za sebe ili drugog.	Ostali rizici
ESG rizici	rizici povezani sa životnom sredinom, društvom i upravljanjem (eng. ESG – Environmental, Social and Governance) su rizici od negativnog finansijskog uticaja na banku koji proizilaze iz sadašnjih ili budućih uticaja ESG faktora na poslovanje i imovinu njenih klijenata ili imovinu u koju je uložila Banka	Ostali rizici
Strukturni sistemski rizik	Strukturni sistemski rizik je neciklični sistemski ili makroprudencijalni rizik dugoročnog karaktera, odnosno rizik poremećaja u finansijskom sistemu koji može imati ozbiljne negativne posljedice na finansijski i privredni sistem	Ostali rizici

Osnovna načela preuzimanja rizika, koje je Banka definisala u okviru strategije upravljanja rizicima su:

- Utvrđivanje jasnih pravila za upravljanje pojedinačnim vrstama rizika, koja su definisana Politikom za upravljanje rizicima i pratećim procedurama za upravljanje svakom pojedinom vrstom rizika sa jasno definisanim ciljevima djelovanja na nivou Banke;
- Donošenje poslovnih odluka na osnovu kvalitativnih i/ili kvantitativnih analiza parametara rizika a radi blagovremenog uočavanja promjena u rizičnom profilu Banke;
- Prikupljanje potpunih, pravovremenih i istinitih podataka važnih za upravljanje rizicima i obezbjeđenje adekvatnih tehničko-informacionih resursa za čuvanje i obradu podataka;
- Načelo opreznosti pri preuzimanju rizika, uz stalno praćenje, kontrolu izloženosti pojedinim vrstama rizika i poštovanje uspostavljenog sistema limita;
- Korišćenje većeg broja metoda za identifikaciju i mjerenje rizika - prilikom upravljanja rizicima Banka pored regulatorno propisanih okvira i pristupa za upravljanje rizicima primenjuje i interne metode.

Banka je kroz limitiranje sklonosti ka preuzimanju rizika odredila nivo rizika koji je spremna da preuzme s ciljem ostvarivanja svoje poslovne strategije i definisanih ciljeva, te osiguranja sigurnog i stabilnog kontinuiteta poslovanja. Izjava o sklonosti ka preuzimanju rizika (Izjava) uzima u obzir postojeće strateške i poslovne planove, planove likvidnosti i kapitala, kao i saznanja stečena u okviru integrisanog sistema upravljanja rizicima, predstavlja značajno i obavezujuće ograničenje poslovnih aktivnosti u okviru potrebe usklađivanja rizičnog profila Banke sa definisanom sklonosti preuzimanju rizika odobrenom od strane Nadzornog Odbora Banke.

Izjava predstavlja stratešku izjavu na nivou Banke, te služi kao početna tačka za implementaciju okvira upravljanja rizicima. Svaka izmjena i/ili dopuna Izjave mora biti odobrena od strane Nadzornog Odbora Banke. Banka je obavezna da minimum jednom godišnje sagledava Izjavu, kroz godišnji proces planiranja, kako bi se osigurala usklađenost sa rizičnim profilom Banke, usaglašenost sa strateškim i operativnim planovima i usklađenost sa ukupnim kapacitetom preuzimanja rizika.

Definisanje sklonosti ka preuzimanju rizika Banke, koje predstavlja osnovu za određivanje ciljanog rizičnog profila Banke i definisanje spremnosti Banke da ulazi u preuzimanje rizika, vrši se kroz proces definisanja pokazatelja rizika koji se kvantifikuju i ulaze u jednu od sljedeće dvije kategorije:

- ključni kvantitativni pokazatelji kojima se definiše ukupan nivo rizika koji Banka smatra prihvatljivim odnosno ukupna sklonost ka preuzimanju rizika i
- specifični pokazatelji kojima se definišu limiti za pojedine vrste rizika odnosno sklonost za preuzimanje pojedinačnog rizika koji ne spadaju u ključne rizike ali koje je Banka prepoznala da su za njih značajni.

Dugoročni cilj Banke u upravljanju rizicima je da se minimiziraju negativni efekti na finansijski rezultat i kapital Banke usljed izloženosti Banke rizicima koji se definišu kao mogućnost nastanka negativnih efekata na kapital i finansijski rezultat Banke kao posljedica transakcija koje Banka obavlja i makroekonomskog okruženja u kome posluje.

Dugoročno Banka mora održavati rizike u regulatorno definisanim granicama i/ili limita definisanog internim aktima Banke.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na uspostavljanju procedura i sistema limita.

Uspostavljeni limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Banke, kao i nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Banka kontinuirano prati i mjeri kapacitet prihvatljivog nivoa izloženosti rizicima uzimajući u obzir ukupnu izloženost svim tipovima rizika i aktivnostima.

Banka kontinuirano prati sve izmjene u zakonskoj i podzakonskoj regulativi i međunarodnim standardima, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa aktuelnim propisima.

5.1. Kratak opis strategija i politika za svaki pojedinačni rizik

Rizik se definiše kao mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed izloženosti Banke nekom izvoru rizika. Upravljanje rizicima obavezno se uspostavlja na način da obuhvati sve rizike kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju.

Kreditni rizik je uslovljen finansijskim stanjem i kreditnom sposobnošću dužnika kao i kvalitetom sredstava obezbjeđenja potraživanja Banke. Kreditni rizik se ne može izbjeći u cjelosti već se može samo držati u određenim okvirima koji su prihvatljivi za Banku. Cilj upravljanja kreditnim rizikom je minimiziranje mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed neizvršavanja obaveza dužnika prema Banci.

Prilikom preuzimanja rizika pri odobravanju plasmana Banka procjenjuje mogućnost nastanka gubitaka sa ciljem da se obim očekivanih kreditnih gubitaka po osnovu odobrenih plasmana održava u okvirima koje može da podnese finansijski rezultat Banke i posljedično kapital Banke. Pri ostvarivanju navedenog cilja Banka se vodi principima u okviru Strategije upravljanja rizicima i plana kapitala.

Banka ima usvojenu proceduru upravljanja kreditnim rizikom, kao i niz internih akata koji detaljnije regulišu upravljanje kreditnim rizikom u pojedinim segmentima, u cilju uspostavljanja adekvatnog procesa upravljanja kreditnim rizikom Banke i njegovog minimiziranja odnosno održavanja kvaliteta portfolija Banke. Ovo je integrisan proces koji obuhvata:

- Identifikovanje kreditnog rizika;
- Mjerenje, odnosno procjenu kreditnog rizika;
- Kontrolu kreditnog rizika;

- Monitoring kreditnog rizika;
- Izvještavanje o kreditnom riziku.

Neki od najvažnijih principa odobravanja plasmana odnose se na sljedeće:

- Kreditni rizik se preuzima samo ako cjelokupan odnos sa klijentom ukazuje na adekvatan odnos preuzetog rizika i profita;
- Preduslov finansiranja svake transakcije je detaljno razumjevanje njenog ekonomskog smisla;
- Kreditna sposobnost svakog klijenta mora biti procijenjena prije preuzimanja kreditnog rizika;
- Svaki klijent mora biti analiziran sa aspekta pripadnosti grupi povezanih lica;
- U kreditni odnos sa klijentom Banka ulazi samo ako postoji dovoljno informacija o njegovoj kreditnoj sposobnosti.

Osnovni principi upravljanja kreditnim rizikom:

- upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnog plasmana i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke,
- jasna operativna i organizaciona razdvojenost funkcije ugovaranja transakcija od funkcije podrške i upravljanja rizicima, uključujući i upravljačke i rukovodne nivoe,
- održavanje dobrih standarda za odobravanje plasmana,
- praćenje i kontrola kreditnog rizika, održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital,
- pravilna i adekvatna procjena novih poslovnih mogućnosti, identifikacija i upravljanje problematičnim plasmanima (nekvalitetnim izloženostima), kao i upravljanje restrukturiranim izloženostima.

U upravljanju kreditnim rizikom učestvuju:

- Organizacione jedinice Banke: Sektor za preduzetnike, Sektor za korporativne i javne klijente, Sektor za stanovništvo i šaltere, Sektor za podršku i kontrolu prodaje, Sektor upravljanja rizicima/Kontrolna funkcija upravljanja rizicima, Služba računovodstva i finansijskog izvještavanja, Sektor mišljenja i monitoringa, Služba za informacione tehnologije;
- Organi Banke: Nadzorni odbor Banke, Uprava Banke, Odbor za reviziju, Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke/ALCO, Kreditni odbori Banke, Odbor za upravljanje plasmanima, Komisija za likvidnost, Komisija za rizike, svaki u domenu svojih nadležnosti.

Banka je uspostavila funkciju upravljanja kreditnim rizikom primjerenu svojoj veličini, vrsti i složenosti poslova koje obavlja, kao i visini kreditnog rizika kojem je ili može biti izložena. Organizacija upravljanja kreditnim rizikom definisana je internim aktima i regulativom, a posebnim pravilnikom je regulisan rad kreditnih odbora Banke.

Banka izrađuje izvještaje koji se odnose na praćenje kreditnog rizika na dnevnom, sedmičnom, mjesečnom i kvartalnom nivou. Uprava Banke praćenjem različitih izveštaja prati ukupnu kreditnu izloženost, odnosno kvalitet svog portfolija uz postavljanje ograničavajućih limita i definisanih pokazatelja za određene vrste rizičnosti, po skalama značajnosti, zavisno od vrste izvještaja odnosno materije koju izvještaj pokriva (kašnjenje u otplati na određenim nivoima/regijama/OJ-a/proizvodima), prikupljanje dokumentacije pri ažuriranju kreditnih dosijea, urađeni monitorinzi plasmana i obezbjeđenja.

Rizik likvidnosti - Osnovni cilj upravljanja rizikom likvidnosti je da se minimizira rizik likvidnosti putem planiranja priliva i odliva novčanih sredstava, praćenjem novčanih tokova, kao i donošenjem odgovarajućih mjera za sprečavanje i otklanjanje uzroka nelikvidnosti, odnosno izbjegavanje mogućnosti nastanka negativnih efekata na

finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze. Svojom imovinom i obavezama Banka upravlja tako da obezbijedi da je u svakom trenutku sposobna da ispuni sve dospjele obaveze i da njeni klijenti mogu da raspolazu svojim sredstvima u skladu sa ugovorenim rokovima bez ograničenja.

Proces upravljanja rizikom likvidnosti je baziran na principima definisanim Strategijom upravljanja rizikom likvidnosti MF banke a.d. Banja Luka i isti se sprovodi u skladu sa Politikom i procedurama upravljanja rizikom likvidnosti MF banke a.d Banja Luka, kroz sljedeće faze:

- Identifikovanje rizika likvidnosti – je u domenu organizacionih dijelova Banke koji preuzimaju rizik likvidnosti, tačnije u domenu Službe za sredstva i planiranje i Komisije za likvidnost. Kroz operativno dinamičko upravljanje kratkoročnom likvidnošću analiziraju se bilansne i vanbilansne pozicije i određuje njihov uticaj na rizik likvidnosti kao i međusobna povezanost rizika likvidnosti izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti;
- Mjerenje rizika likvidnosti – Banka se koristi sistemom mjerenja rizika likvidnosti koji je baziran na procjeni bilansne strukture i vanbilansnih pozicija, te projekciji novčanih tokova odakle proizilaze pretpostavke za buduće pozicije likvidnosti Banke. Na ovim osnovama Banka određuje svoju sklonost ka preuzimanju rizika likvidnosti, tj. svoj rizični profil koji se, između ostalog, ogleda u sistemu uspostavljenih limita izloženosti u odnosu na koje se moguće kvantitativno odrediti kada je rizik likvidnosti u pitanju. Banka je uspostavila interni sistem limita za rizik likvidnosti koji se, zajedno sa eksternim (regulatornim) limitima redovno prati;
- Ublažavanje rizika likvidnosti – se bazira na primjeni mjera kao što su: održavanje dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti, diversifikacija izvora finansiranja prema ročnosti, smanjenje koncentracije izvora finansiranja prema sektorskoj strukturi, disperzija depozita, deponenata, kreditora i kreditnih linija itd. Za slučaj vanrednih situacija krize likvidnosti Banka postupa u skladu sa Planom likvidnosti za nepredviđene slučajeve MF banke a.d. Banja Luka;
- Praćenje i kontrola rizika likvidnosti - obuhvata praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa uspostavljenim sistemom limita vezanih za rizik likvidnosti. Kontrole i praćenja se sprovode na unutar dnevnom, dnevnom, sedmičnom, desetodnevnom, mjesečnom (Komisija za likvidnost i Komisija za rizike), kvartalnom, polugodišnjem i godišnjem nivou. Praćenje buduće izloženosti riziku likvidnosti vrši se u sklopu redovnog testiranja otpornosti na stres.
- Izvještavanje o riziku likvidnosti – obuhvata sistem internog i eksternog izvještavanja. Eksterno izvještavanje podrazumijeva izvještavanje regulatora i ostalih nadležnih organa, dok se interno izvještavanje provodi u domenu naprijed pomenutih organizacionih dijelova Banke na dnevnom, mjesečnom, kvartalnom i godišnjem nivou.

Osnovni principi organizacije sistema upravljanja rizikom likvidnosti su sljedeći:

- Banka je jasno razgraničila poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti koje obavljaju zaposleni u organizacionim dijelovima zaduženim za preuzimanje rizika likvidnosti (poslovna mreža), od upravljanja rizikom likvidnosti;
- Banka je uspostavila organizacionu strukturu u cilju kontrole rizika na principu "četvoro očiju";
- Banka je uspostavila poseban organizacioni dio u čijoj nadležnosti je nezavisna kontrola sistema za upravljanje rizikom likvidnosti;
- Banka je uspostavila adekvatan informacioni sistem koji podrazumijeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja rizikom likvidnosti, primjenom odgovarajuće IT podrške i utvrđivanjem učestalosti izvještavanja rukovodstva Banke.

Kamatni rizik - Osnovni cilj procesa upravljanja kamatnim rizikom Banke je da ostvari maksimalno kvalitetan odnos rizika i prinosa u granicama pažljivo definisanih limita kroz uspostavljanje i unapređenje internog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, minimiziranje i eliminisanje uticaja faktora koji mogu ugroziti finansijski rezultat Banke, te usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja. Upravljanje kamatnim rizikom sprovodi se formiranjem adekvatnog okruženja u Banci za upravljanje kamatnim rizikom u smislu formalizovanja aktivnosti i instrumenata za upravljanje kamatnim rizikom, obezbjeđenja ažurne dokumentacione osnove za sagledavanje, analizu i praćenje kamatnog rizika, te definisanja nadležnosti i odgovornosti organizacionih dijelova za upravljanje kamatnim rizikom. Upravljanje se sprovodi u smislu mjera i aktivnosti u uslovima probijanja definisanih limita i poslovanja Banke u zoni srednjeg i visokog rizika.

U smislu internog izvještavanja Sektor upravljanja rizicima kvartalno dostavlja Izvještaj o kamatnom riziku ALCO Odboru. Eksterno izvještavanje o upravljanju kamatnim rizikom Banka vrši saglasno regulativi ABRS.

Identifikacija kamatnog rizika se sprovodi identifikovanjem uzroka koji dovode do nastanka kamatnog rizika i podrazumijeva identifikaciju tekuće izloženosti kamatnom riziku, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu uvođenja novih proizvoda ili aktivnosti. Banka vrši identifikaciju izloženosti kamatnom riziku utvrđivanjem otvorenih pozicija Banke u pojedinim valutama, kao i ukupno za sve valute sa kojima Banka posluje. Identifikacija izloženosti kamatnom riziku ukupno za sve valute u kojima Banka posluje vrši se sabiranjem identifikovanih dugih i kratkih pozicija po valutama.

Identifikacija, praćenje i procjena kamatnog rizika sprovodi se primjenom GAP analize i stres testova i simulacijama promjena otvorene pozicije i kretanja kamatnih stopa u određenom periodu vremena, kao i praćenjem definisanih pokazatelja kamatnog rizika. Upravljanje kamatnim rizikom obuhvata usklađivanje neto otvorene kamatno osetljive pozicije Banke kroz proces praćenja i planiranja transakcija izloženih kamatnom riziku. U zavisnosti od uzroka i stepena konstatovanog poremećaja kamatnog rizika, ALCO Odbor će predlagati Nadzornom odboru sljedeće mjere i aktivnosti (pojedinačno i/ili kumulativno), te definisati odgovornosti unutar Banke za realizaciju tih aktivnosti:

- 1) Promjena kamatnih stopa na više ili na niže;
- 2) Promjena kamatnog spreda između aktive i pasive;
- 3) Promjena u volumenu kamatno osetljive aktive i pasive;
- 4) Promjena u proporciji aktive i pasive (u miksu);
- 5) Promjene u korpama dospjeća pozicija u aktivi i pasivi.

Devizni rizik - Osnovni cilj procesa upravljanja deviznim rizikom Banke je da ostvari maksimalno kvalitetan odnos rizika i prinosa u granicama pažljivo definisanih limita kroz uspostavljanje i unapređenje internog sistema upravljanja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju, minimiziranje i eliminisanje uticaja faktora koji mogu dovesti i ugroziti finansijski rezultat Banke, te usklađivanje sa međunarodnim standardima poslovanja. Upravljanje deviznim rizikom sprovodi se formiranjem adekvatnog okruženja u Banci za upravljanje deviznim rizikom u smislu formalizovanja aktivnosti i instrumenata za upravljanje deviznim rizikom, obezbjeđenja ažurne dokumentacione osnove za sagledavanje, analizu i praćenje deviznog rizika, te definisanja nadležnosti i odgovornosti organizacionih dijelova za upravljanje deviznim rizikom. Upravljanje se sprovodi u smislu mjera i aktivnosti u uslovima probijanja definisanih limita i poslovanja Banke u zoni visokog rizika. Organi upravljanja Banke su odgovorni za formiranje i obezbjeđenje preduslova za adekvatno funkcionisanje sistema i postupaka upravljanja deviznim rizikom kroz aktivnosti identifikovanja, mjerenja, praćenja, kontrole i izvještavanja.

Identifikacija deviznog rizika se sprovodi identifikovanjem uzroka koji dovode do nastanka deviznog rizika i podrazumjeva identifikaciju tekuće izloženosti deviznom riziku kao i izloženosti deviznom riziku po osnovu uvođenja novih proizvoda ili aktivnosti, na pozicijama koje se vode u bankarskoj knjizi. Banka vrši identifikaciju izloženosti deviznom riziku utvrđivanjem otvorenih deviznih pozicija Banke u pojedinim valutama, kao i ukupno za sve valute sa kojima Banka posluje. Identifikacija izloženosti deviznom riziku ukupno za sve valute u kojima Banka posluje vrši se identifikacijom dugih i kratkih otvorenih deviznih pozicija, pri čemu veća apsolutna vrijednost navedenih pozicija predstavlja ukupnu neto otvorenu deviznu poziciju. Procjena deviznog rizika se sprovodi primjenom kvantitativnih i kvalitativnih tehnika i obuhvata dnevno mjerenje i ograničavanje otvorenih pozicija po valutama (ukupno i pojedinačno) u odnosu na važeću regulativu i usvojene limite, kao i mjerenje potencijalne veličine mogućih gubitaka, u slučaju značajnije promjene kursa.

Banka vrši interno i eksterno izvještavanje o deviznom riziku. Rizični profil Banke je određen nivoom rizičnosti koji je Banka spremna da preuzme u skladu sa definisanim ciljevima i principima upravljanja deviznim rizikom. Procjena rizičnog profila Banke sprovodi identifikovanjem i mjerenjem, odnosno procjenom deviznog rizika. U zavisnosti od uzroka i stepena konstatovanog poremećaja deviznog rizika ALCO Odbor će predlagati Nadzornom odboru sljedeće mjere i aktivnosti (pojedinačno i/ili kumulativno), te definisati odgovornosti unutar Banke za realizaciju tih aktivnosti:

- 1) Limitiranje iznosa kredita i depozita sa valutnom klauzulom;
- 2) Kupovina, odnosno prodaja deviza;
- 3) Odlaganje plasmana sa valutnom klauzulom;
- 4) Povećana aktivnost na naplati plasmana sa valutnom klauzulom;
- 5) Predlaganje ostalih mjera na duži rok u cilju svođenja i održavanja deviznog rizika na prihvatljivom nivou;
- 6) Povećanje osnovnog kapitala Banke.

Rizik koncentracije – politika i procedura upravljanja rizikom koncentracije definiše upravljanje, kontrolu u vezi sa rizikom koncentracije, kao i okvir za implementaciju, praćenje i upravljanje rizikom koncentracije u okviru Banke na organizovan način. Ključne odgovornosti članova Nadzornog odbora podrazumevaju sljedeće:

- Nadgledanje upravljanjem i operativnom efikasnošću kontrola rizika koncentracije;
- Odobravanje predloženih izmjena kontrole rizika koncentracije;
- Razmatranje rizika koncentracije koji bi mogli uticati na banku;
- Nadgledanje okvira za izvještavanje i procjenu rizika koncentracije;
- Razmatranje izvještavanja u vezi mjerenja rizika koncentracije, obraćajući posebnu pažnju na kršenje limita, njihove razloge i odgovarajuće mjere koje je potrebno preduzeti.

Nadzorni odbor je odgovoran za praćenje glavnih tipova rizika Banke, u saradnji sa Sektorom upravljanja rizicima, Komisijom za rizike i ALCO odborom.

Uprava Banke daje ovlašćenja i utvrđuje odgovornosti Službe za sredstva i planiranje i Sektora upravljanja rizicima da bi se obezbijedilo odgovarajuće upravljanje rizikom koncentracije u skladu sa odgovarajućim kontrolnim okvirom i preporuke u vezi sa apetitom za rizike i rizičnim profilom Banke. Za potrebe interne procjene adekvatnosti kapitala Banka će za materijalno značajne vrste rizika utvrđivati rizičnu vrijednost i minimalni kapitalni zahtjev za svaki pojedinačni rizik koji će tretirati kao materijalno značajan.

Sistem izvještavanja se zasniva na praćenju sektorske i podsektorske koncentracije i mjeri se u odnosu na definisane limite koncentracije po sektoru i podsektoru, koncentracije velikih izloženosti prema jednom i grupi povezanih lica i mjeri se u skladu sa zakonski propisanim limitima.

Operativni rizik - Pod operativnim rizikom se podrazumijeva rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed propusta (nenamjernih i namjernih) u radu zaposlenih, neodgovarajućih unutrašnjih procedura i procesa, neadekvatnog upravljanja informacionim i drugim sistemima u Banci, kao i usljed nastupanja nepredvidivih eksternih događaja. Operativni rizik uključuje i pravni (zakonski) rizik. Cilj upravljanja operativnim rizikom Banke je minimiziranje gubitaka po osnovu operativnih rizika uz prihvatljivi nivo izloženosti operativnom riziku. Banka je posebno uspostavila proces upravljanja rizikom informacionog sistema koji obuhvata identifikovanje i mjerenje, odnosno procjenu tog rizika, njegov tretman - ublažavanje, kao i kontrolu i praćenje.

Banka upravlja operativnim rizikom na nivou pojedinačnog organizacionog dijela i na nivou Banke. Procjena operativnog i rizika informacionog sistema na nivou Banke predstavlja sveobuhvatan proces kojim se zaokružuje praćenje operativnog rizika Banke. Banka mjeri izloženost operativnim rizicima pri uvođenju novih proizvoda kao i u slučajevima eksternalizacije poslovnih aktivnosti Banke.

Banka sprovodi obuku zaposlenih u domenu operativnog i rizika informacionog sistema kroz treninge i materijale u cilju podizanja svijesti o operativnim rizicima i njegovom upravljanju, u mjeri kojoj to dozvoljavaju kapaciteti Banke.

Rukovodioci svih organizacionih dijelova Banke odgovorni su za procjenu operativnog rizika do nivoa svog ovlašćenja, kao i sprovođenje mjera za umanjene/eliminisanje operativnog rizika. Svi zaposleni su odgovorni za nastanak operativnog rizika i shodno svojim ovlašćenjima i odgovornostima nadležni za upravljanje operativnim rizikom. Interna revizija nadležna je za nezavisnu ocjenu procesa upravljanja operativnim rizikom u cilju efikasnog i efektivnog upravljanja ovim rizikom.

Ostali rizici – Upravljanje svim ostalim rizicima poslovanja je definisano strategijama i politikama za upravljanje rizicima (krovnim i/ili pojedinačnim), sam proces identifikacije i mjerenja rizika, njihovog ublažavanja, praćenja i kontrole kao i izvještavanje o istim se sprovodi kroz sveukupni sistem upravljanja rizicima Banke.

5.2. Struktura, organizacija funkcije upravljanja rizicima

Banka uspostavlja sveobuhvatan i pouzdan sistem za upravljanje rizicima koji je u potpunosti integrisan u sve poslovne aktivnosti Banke i koji obezbeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa unaprijed definisanom sklonošću Banke ka rizicima. Banka upravlja rizicima kreiranjem i sprovođenjem politika i procedura, interne regulative, kao i uspostavljanjem limita za nivoe rizika koji su prihvatljivi za Banku.

Sistem upravljanja rizicima je definisan sljedećim aktima Banke:

- Strategijom za preuzimanje i upravljanje rizicima;
- Strategijom i politikom upravljanja kapitalom;
- Politikom za preuzimanje i upravljanje rizicima;
- Procedurama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Metodologijom za procjenu značajnosti rizika Banke;
- Izjavom o sklonosti ka preuzimanju rizika;
- Aktom o uspostavljanju kontrolnih funkcija;

- Metodologijama kojima su propisane metode, tehnike i pravila za mjerenje izloženosti i upravljanje pojedinačnim rizicima i
- Ostalim aktima Banke kojima se obezbeđuje sprovođenje efektivnog i efikasnog procesa upravljanja rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju.

Nadzorni odbor je nadležan i odgovoran za uspostavljanje jedinstvenog sistema upravljanja rizicima i nadzor nad tim sistemom, usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola, nadzor nad radom Uprave Banke, kao i sprovođenje procesa interne procjene adekvatnosti kapitala i interne procjene adekvatnosti likvidnosti.

Uprava Banke je nadležna i odgovorna za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje i analizu efikasnosti primjene procedura za upravljanje rizicima, kojima se bliže definiše proces identifikacije, mjerenja, ublažavanja, praćenja i kontrole i izvještavanja o rizicima kojima je Banka izložena, kao i izvještavanje Nadzornog odbora o efikasnosti primjene definisanih procedura upravljanja rizicima.

Sektor upravljanja rizicima identifikuje, mjeri, procjenjuje i upravlja rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Sektor je odgovoran za implementiranje i održavanje procedura vezanih za rizike, čime se obezbeđuje nezavisni proces kontrole. Ova jedinica takođe obezbeđuje kompletno obuhvatanje rizika u sistemu mjerenja i izvještavanja o riziku. Sektor upravljanja rizicima odgovoran je za postavljanje temelja efikasnog upravljanja rizikom, te upravljanje i kontrolu odluka povezanih s rizičnom izloženošću Banke. Sektor upravljanja rizicima odgovoran je za razvijanje strategije i načela upravljanja, postavljanje okvira, politika i limita prihvatljive rizične izloženosti, te je zadužen za implementaciju i održavanje procedura koje omogućavaju proces nezavisne kontrole. Sektor je nosilac aktivnosti obračuna ispravki vrijednosti bilansne izloženosti irezervisanja za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka za vanbilansne izloženosti prema zahtjevima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI9) i Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitka (ABRS).

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtjevima u okvirima utvrđenim aktima Banke, prateći izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku.

Odbor za upravljanje plasmanima nadzire kvalitet kreditnih plasmana Banke, proces monitoringa i efikasnosti upravljanja kreditnim rizikom, prati procese naplate u Službi za pravnu naplatu i njihovo ostvarivanje u skladu sa poslovnim ciljevima Banke.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je zadužen za strateško planiranje i upravljanje likvidnosnim i kamatnim rizikom. Odbor prati izloženost Banke prema riziku likvidnosti koji proizlazi iz strukture bilansnih i vanbilansnih stavki, uzimajući u obzir očekivane promjene na tržištu i ostale eksterne uticaje, a u cilju održavanja optimalnog nivoa likvidnosti, te predlaže mjere ublažavanja rizika likvidnosti.

Odbor za razvoj i unaprjeđenje informacionog sistema razmatra sve zahtjeve, planove, projekte, analize, izvještaje o statusu promjena/projekata upućene od zainteresovanih strana, određuje prioritete izvršenja zahjeva i pratiti tokove izvršenja.

Komisija za rizike čija je uloga integrisano praćenje, analiziranje i upravljanje svim rizicima kojima je Banka u svom poslovanju izložena ili bi mogla biti izložena s ciljem povećanja efikasnosti upravljanja rizicima, nadziranja sprovođenja usvojene Strategije preuzimanja i upravljanja rizicima i podizanja nivoa kulture rizika uopšte. Pored navedenog, Komisija za rizike periodično, u skladu sa zahtjevima definisanih internim aktima Banke sagledava usaglašenost strategija i politika poslovanja bankarske grupe podržanih kroz usaglašenost strategije i politike

kapitalnih ulaganja i širenja grupe, te razmatra rizike poslovanja bankarske grupe kojima je ista izložena ili bi mogla biti izložena.

Komisija za likvidnost ima zadatak nadgledanja i praćenja likvidnosti u cilju urednog i ažurnog ispunjavanja obaveza Banke na dnevnom nivou, na osnovu podataka iz prethodnog dana o stanju računa rezervi i obaveznoj rezervi kod CB BiH, podataka o gotovini u domaćoj i stranoj valuti, podataka o stanju deviza na nostro računima, podataka o stanju depozita po viđenju i njihovoj stabilnosti, podataka o stanju primljenih i datih oročenih depozita i rokova dospjeća istih, podataka o stanju dospjelih obaveza po primljenim kreditima ili zajmovima, podataka o deviznoj poziciji Banke, planiranim odlivima i prilivima za potrebe redovnog poslovanja Banke za tekući dan.

Kada je riječ o uspostavljenim kontrolnim funkcijama, organizaciona struktura Banke se uspostavlja na način da su kontrolne funkcije funkcionalno i organizaciono odvojene od funkcije preuzimanja rizika, te se jasno utvrđenom podjelom poslova i dužnosti zaposlenih spriječava eventualni sukob interesa.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima je nadležna za :

- analizu rizika koja uključuje utvrđivanje, mjerenje odnosno procjenjivanje rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju,
- kontinuirano praćenje svih značajnijih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, uključujući rizike iz makroekonomskog okruženja,
- sprovođenje testiranja otpornosti na stress,
- provjeru primjene i efikasnosti metoda i postupaka za upravljanje rizicima kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, uključujući rizike iz makroekonomskog okruženja,
- ispitivanje i ocjenu adekvatnosti i efikasnosti unutrašnjih kontrola u procesu upravljanja rizicima,
- ocjenu adekvatnosti i dokumentovanosti metodologija za upravljanje rizicima,
- učestvovanje u izradi i preispitivanju strategija i politika za upravljanje rizicima, metoda i postupaka za upravljanje rizicima,
- davanje prijedloga i preporuka za efikasno upravljanje rizicima,
- analizu, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti kapitala Banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala,
- analizu, praćenje i izvještavanje o adekvatnosti likvidnosti Banke, te provjeru strategija i postupaka za internu procjenu likvidnosti Banke,
- analizu rizika prisutnih kod uvođenja novih proizvoda ili ulaska na nova tržišta,
- izvještavanje NO i UB o upravljanju rizicima,
- izvještavanje NO i UB o svom radu i
- sprovođenje ostalih provjera koje su potrebne za adekvatnu kontrolu rizika;

Kontrolna funkcije praćenja usklađenosti poslovanja je nadležna za:

- praćenje usklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom i propisima ABRS i drugim propisima i standardima opreznog bankarskog poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca, kao i drugim aktivnostima kojima se uređuje poslovanje Banke,
- identifikovanje propusta i procjenu rizika kao posljedice neusklađenosti poslovanja Banke sa Zakonom i drugim propisima, posebno rizika od sprovođenja nadzornih mjera i sankcija ABRS i drugih nadležnih organa, finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik,
- savjetovanje Uprave Banke i drugih odgovornih lica o načinu primjene relevantnih zakona, standarda i pravila, uključujući i informacije o aktuelnostima iz tih područja i

- procjenu efekata koje će na poslovanje Banke imati izmjene relevantnih propisa.

Kontrolna funkcija interne revizije se pozicionira kao posebna organizaciona jedinica funkcionalno i organizaciono nezavisna od ostalih organizacionih dijelova Banke koja u skladu sa važećim propisima i standardima interne revizije vrši ocjenu:

- sistema za upravljanje rizicima u Banci i ključnih rizika u cilju identifikovanja, mjerenja, praćenja, procjene, kontrole, izvještavanja i preduzimanja odgovarajućih mjera za ograničavanje i ublažavanje rizika u Banci,
- adekvatnosti funkcije upravljanja rizicima i funkcije praćenja usklađenosti poslovanja radi identifikovanja, praćenja i kontrole ključnih rizika, te preduzimanje odgovarajućih mjera za njihovo ograničavanje i ublažavanje,
- tačnosti, ispravnosti i pouzdanosti sistema računovodstvenih i knjigovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja Banke,
- adekvatnosti informacionog sistema u Banci,
- strategija i postupaka za internu procjenu adekvatnosti kapitala i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti,
- pouzdanosti sistema izvještavanja te pravovremenosti i tačnosti izvještavanja,
- sistema prikupljanja i ispravnosti informacija koje se javno objavljuju u skladu sa Zakonom o bankarstvu,
- upravljanja i zaštite imovine Banke,
- primjene politike plata, naknada i drugih primanja u Banci,
- slabosti u poslovanju Banke i njenih zaposlenih, kao i slučaja izvršenja obaveza i prekoračenja ovlaštenja,
- postupanja Banke po nalogima i preporukama ABRS i eksternog revizora,
- provođenja kontinuirane i uspješne obuke zaposlenih u Banci i
- ostalih poslova propisanih Zakonom o bankama i drugim propisima.

Banka je u skladu sa obimom, vrstom i složenošću poslova koje obavlja, u sistem upravljanja rizicima uključila dovoljan broj zaposlenih, koji imaju odgovarajuću stručnost i profesionalno iskustvo, čime se obezbjeđuje kontinuitet u sprovođenju strategija i politike za upravljanje rizicima. Osnovni principi organizacije sistema upravljanja rizicima su:

- Banka je uspostavila poseban i nezavisan organizacioni dio u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima;
- Banka je izvršila jasnu podjelu poslova upravljanja rizicima od poslova izlaganja rizicima čime se sprječava sukob interesa;
- Banka je uspostavila adekvatan informacioni sistem koji omogućava potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja rizicima, primjenom odgovarajuće IT podrške.

5.3. Sistem izvještavanja o rizicima i način mjerenja rizika

Banka izvještava po svim vrstama rizika: kreditnom riziku, uključujući rezidualni rizik, rizik smanjenja vrijednosti potraživanja, riziku koncentracije, koji uključuje i rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, tržišnim rizicima, koji obuhvata kamatni i devizni rizik, operativnom riziku, riziku likvidnosti, riziku usklađenosti poslovanja Banke, strateškom riziku i ostalim rizicima, u skladu sa odlukama ABRS, internim politikama i procedurama.

Izvjestavanje o kreditnom riziku obuhvata eksterno i interno izvještavanje. Eksterno izvještavanje o kreditnom riziku Banke se sprovodi u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, i vrši se od strane Sektora upravljanja rizicima. Interno izvještavanje o kreditnom riziku se odnosi na izvještavanje organa i odbora Banke, prije svega

Nadzornog odbora i Uprave Banke, Odbora za upravljanje plasmanima, ALCO Odbora, Komisija za likvidnost i Komisija za rizike. Način i učestalost izvještavanja na nivou pojedinačnih plasmana/klijenata se bliže definiše internim aktima Banke.

Sistem izvještavanja se zasniva na adekvatnom informacionom sistemu. Osnovni zadaci informacionog sistema su: prikupljanje informacija o postojanju rizika, mjerenje rizika i poređenje sa limitima; tačnost pozicija i pristup informacijama za lica zadužena za izvještavanje. Služba za informacione tehnologije odgovoran je za uspostavljanje adekvatnog informacionog sistema.

Banka upravlja kreditnim rizikom, postavlja limite i kontroliše ga u svim segmentima poslovne aktivnosti i po svom relevantnim vrstama plasmana pravnim i fizičkim licima. Pravovremena identifikacija, mjerenje, kontrola i upravljanje kreditnim rizikom na nivou portfolija Banke obezbjeđeno je izvještavanjem na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta, sa potpunim, tačnim i blagovremenim informacijama o stanju, kvalitetu i kretanju kreditnog portfolija.

Izvještavanje na nivou ukupnog portfolija i na nivou pojedinačnog klijenta mora da ispuni sljedeće funkcije:

- Prikupljanje i obrada podataka i pokazatelja kreditnog rizika;
- Analiza kretanja i promjena ukupnih plasmana i strukturalnih karakteristika portfolija;
- Kontinuiran monitoring kreditnog rizika;
- Pružanje osnove za proces odlučivanja o nivou kreditnog rizika.

Praćenje, upravljanje i izvještavanje o kreditnom riziku na nivou kreditnog portfolija Banke obezbjeđuje se prvenstveno klasifikacijom plasmana i klijenata pri čemu se vrši njihovo rangiranje prema stepenu rizičnosti. Banka na mjesečnom nivou vrši obračun ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama (prema zahtjevima Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI9) i Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitka (ABRS)) i na taj način upravlja stanjem i kvalitetom portfolija Banke.

Sistem izvještavanja na svim nivoima u Banci obezbjeđuje blagovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su neophodne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno za sigurno i stabilno poslovanje Banke. Takođe, u Banci je uspostavljen sistem izvještavanja prema međunarodnim finansijskim institucijama (akcionari, kreditori).

Banka upravlja koncentracijom kreditnog rizika u portfoliju utvrđivanjem limita. Limiti su određeni internim politikama i/ili regulativom ABRS, a njihovo poštovanje se redovno prati i izvještava.

Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja koji nije obezbijeđen kolateralom u skladu sa propisima ABRSprema jednom licu ili grupi povezanih lica može biti najviše do 15% priznatog kapitala Banke.

U skladu sa regulativom ABRS, ukupan iznos izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica ne može biti veći od 25% ukupnog priznatog kapitala Banke, nakon primjene propisanih odbitnih stavki. Kod povećanje izloženosti prema jednom klijentu ili grupi povezanih lica koji dovodi do ukupne izloženosti banke od 10% priznatog kapitala prema jednom licu ili grupi povezanih lica ili do svakog narednog povećanja ove izloženosti potrebna je prethodna saglasnost za zaključivanje pravnog posla od strane Nadzornog odbora.

Izloženost prema Savjetu ministara Bosne i Hercegovine, Vladi Republike Srpske, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine ne smije prelaziti 300% priznatog kapitala Banke.

Banka je Izjavom o sklonosti riziku definisala specifične pokazatelje - limite u vezi sklonosti ka preuzimanju pojedinačnih značajnih rizika i svi limiti su definisani strožije u odnosu na regulatorna ograničenja.

U praćenju rizika na nivou portfolija koriste se sljedeći izvještaji:

- Izvještaj o rezultatima testiranja otpornosti na stres;
- Mjesečni izvještaj o upravljanju kreditnim rizikom (MCR);
- Mjesečni/kvartalni izvještaj kontrolne funkcije upravljanja rizicima;
- Mjesečni izvještaj stanja depozita i kredita;
- Izvještaj o strukturi aktive i pasive;
- Izvještaj o strukturi i ročnosti depozita;
- Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR izvještaj);
- Koeficijent neto stabilnog finansiranja (NSFR izvještaj);
- Izvještaj o bilansnoj ravnoteži;
- Podaci o stanju kapitala;
- Izvještaj o štetnim događajima operativnog rizika;
- Izvještaj o kamatnom riziku.

Izvještaji su predmet redovne revizije od strane Interne revizije u skladu sa godišnjim planom revizije, kao i eksternih revizora.

5.4. Podaci o adekvatnosti sistema upravljanja rizicima banke u odnosu na njen rizični profil i poslovnu politiku

Poslovni model Banke odgovara tradicionalnom bankarstvu iz čega proističe dominantno izlaganje kreditnom riziku u rizičnom profilu Banke. Kreditni proces u Banci zasnovan je na striktnoj podjeli nadležnosti i odgovornosti u kreditnim poslovima između aktivnosti preuzimanja rizika za koje je zadužena prodajna funkcija i aktivnosti upravljanja rizicima. Prodajnu funkciju predstavljaju sektori koji su zaduženi za uspostavljanje i vođenje odnosa sa klijentima, a aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom su u nadležnosti Sektora upravljanja rizicima. Kreditni proces u Banci, kao najvažniji segment poslovanja koji generiše najveći dio prihoda, ali i rizika, je pod stalnim praćenjem i nadzorom različitih organizacionih jedinica, počevši od same Funkcije preuzimanja rizika (Sektor za preduzetnike, Sektor za korporativne i javne klijente i Sektor za stanovništvo i šaltere), preko Sektora upravljanja rizicima, funkcijama podrške pa sve do kontrolnih funkcija i Uprave/Nadzornog odbora Banke. Upravljanjem kreditnim rizikom se bave i sljedeći odbori i komisije: ALCO odbor, Odbor za upravljanje plasmanima, Komisija za rizike.

Na osnovu ostvarenih rezultata poslovanja i ciljeva definisanih Strateškim planom Banke godišnje se izrađuju Planovi poslovanja u kojoj se utvrđuju ciljevi za narednu kalendarsku godinu. Radi efikasnijeg ostvarivanja ciljeva strategije, politike i procedure propisuju način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke, način i metodologije za identifikovanje, mjerenje, odnosno procjenu, ublažavanje i praćenje rizika i principe funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola.

Banka kroz mjesečne sastanke Komisije za rizike pratiti stvarni profil rizičnosti institucije i temeljno ga analizira u odnosu na strateške ciljeve i sklonost preuzimanju rizika kako bi se upravljačkom tijelu u upravljačkoj funkciji omogućilo donošenje odluka, a upravljačkom tijelu u nadzornoj funkciji kvalitetan nadzor. Kontrolna funkcija

upravljanja rizicima u okviru pripreme mjesečnih sastanaka Komisije za rizike nezavisno procjenjuje kršenja definisane sklonosti preuzimanju rizika ili prekoračenja ograničenja rizika (uključujući utvrđivanje uzroka) i definiše preporuke. Uprava Banke na osnovu utvrđenih nalaza i definisanih preporuka donosi odluke o preduzimanju određenih mjera za usklađivanje rizičnog profila sa definisanom sklonošću.

Banka je, polazeći od svog poslovnog modela koji je primarno baziran na kreditiranju ciljanog tržišnog segmenta i na prikupljanju depozita od stanovništva, kroz sprovođenje procesa sveobuhvatne procjene rizika i utvrđivanje značajnosti rizika, utvrdila da je izložena sljedećim materijalno značajnim rizicima:

- kreditni rizik,
- tržišni rizik,
- kreditni rizik indukovani kamatnim rizikom
- rizik koncentracije,
- operativni rizik i
- rizik likvidnosti (koji je tretiran kroz Internu procjenu adekvatnosti likvidnosti – ILAAP).

Pored navedenih materijalno značajnih rizika, a uzimajući u obzir prirodu pojedinačnih podtipova rizika u svjetlu ukupnih makroekonomskih poremećaja koji su prisutni u trenutku izrade ovog dokumenta, bez obzira na rezultate dobijene Metodologijom Banke kao materijalno značajne rizike definiše još:

- Rizik ročne neusklađenosti finansijske aktive i pasive do 30 dana;
- Reputacioni rizik (kao podtip operativnog rizika);
- Rizik modela (kao podtip operativnog rizika);
- Rizik informacionog sistema, uključujući i sajber rizik (kao podtip operativnog rizika);
- Ostali značajni rizici.

Banka je u Izjavi o sklonosti ka preuzimanja rizika, uz ukupnu sklonost preuzimanja rizika i kroz specifične pokazatelje sklonosti preuzimanja rizika odredila limite rizika prvenstveno za materijalno značajne rizike.

Sistem upravljanja rizicima u Banci je organizaciono strukturiran tako da osigurava adekvatnu komunikaciju, razmjenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima radi sprovođenja strategija i politika. Linije odgovornosti obezbjeđuju jasno utvrđivanje dužnosti, nadležnosti i odgovornosti zaposlenih u Banci, kao i nivoje odlučivanja i ovlašćenja za donošenje odluka. Svi zaposleni u sistemu upravljanja rizicima su upoznati sa svojim dužnostima, nadležnostima i odgovornostima.

Banka ima usvojeni sistem upravljanja rizicima kojem je cilj postizanje optimalnog nivoa profitabilnosti uz prihvatljiv nivo rizika. Sistem upravljanja rizicima je uspostavljen kao aktivno upravljanje značajnim rizicima, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti pri redovnom poslovanju Banke.

U cilju efikasnog upravljanja rizicima i uzimajući u obzir potrebu minimiziranja sukoba interesa između preuzimanja rizika, ograničenja nivoa rizika i kontrole, kao i revizije sistema upravljanja rizicima, sveobuhvatan sistem upravljanja rizicima Banke uspostavljen je u skladu sa principom "3 linije odbrane". Funkcije navedene za svaku vrstu odbrane ne bi trebalo nužno vršiti jedna strukturna poslovna jedinica, već se mogu raspodijeliti između različitih poslovnih jedinica Banke.

5.5. Tehnike ublažavanja rizika, način obezbjeđivanja i praćenja u ublažavanju rizika

Na osnovu identifikovanih rizika i njihovih izvora, Banka donosi odluke o mjerama za ublažavanje pojedinih vrsta rizika. Sprovođenje mjera se redovno prati kao i mjerenje uticaja sprovedenih mjera na ublažavanje rizika. Banka sprovodi aktivnu politiku diversifikacije rizika kojima je izložena.

Ublažavanje rizika se postiže dosljednom primjenom postupaka identifikovanja, mjerenja i procjene rizika od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke i organa Banke navedenih u ovom dokumentu, analiziranjem stanja i strukture, tj. kvaliteta kreditnog portfolija Banke, praćenjem izmjena stanja i strukture kreditnog portfolija Banke, predlaganjem i kontinuiranim analiziranjem, od strane nadležnih organizacionih jedinica Banke, mjera za otklanjanje uzroka koji dovode do nastanka rizika, kao i utvrđivanjem, od strane nadležnih organa Banke, nadležnosti i postupaka Banke u slučaju povećanja nivoa kreditnog rizika.

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika na nivou pojedinčanog plasmana su:

- limiti izloženosti (eksterni i interni limiti, limiti na bazi procjene kreditne sposobnosti itd.),
- definisanje rizičnih profila za svaki proizvod i svaki tip klijenta Banke,
- diversifikovanje ulaganja i
- adekvatni instrumenti obezbeđenja (regulisano internim aktima Banke).

U domenu kreditnih rizika Banka sprovodi aktivnosti na utvrđivanju realnog iznosa potencijalnih gubitaka po osnovu kreditnog rizika, uzimajući u obzir i realne vrijednosti instrumenata obezbeđenja plasmana i na tom osnovu formira ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanje za gubitke po vanbilansnim stavkama.

U domenu rizika likvidnosti, Banka sprovodi diversifikaciju izvora sredstava. Banka je u okviru Politike za preuzimanje i upravljanje rizicima detaljno definisala način primjena tehnika ublažavanja kreditnog rizika. Banka aktivno ponderisanu kreditnim rizikom prilagođava za efekte korišćenja sredstava obezbeđenja u obliku finansijske imovine primjenom jednostavnog metoda, na način da obezbeđenom dijelu odnosne izloženosti dodjeljuje ponder kreditnog rizika sredstva obezbeđenja. Banka primenjuje ponder kreditnog rizika 0% samo ako su izloženost i sredstvo obezbeđenja izraženi u istoj valuti ili kada je valuta izloženosti i kolateralna (sredstva obezbeđenja) konvertibilna Banka i evro ili obrnuto, a za vrijeme trajanja valutnog odbora u BiH, u protivnom primenjuje ponder kreditnog rizika 20%. I za jedan i za drugi slučaj važi ograničenje da mora postojati ročna usklađenost između instrumenata kreditne zaštite i odnosne izloženosti.

Procedurom za monitoring regulisan je i proces kontinuiranog monitoringa kredita u portfoliju Banke kao i njegova frekvencija, način evidentiranja i preduzimanja adekvatnih mjera. Kroz redovan i adekvatan monitoring Banka prati efekte ublažavanja kreditnog rizika kao i uvođenje dodatnih mjera ukoliko je potrebno.

5.6. Kratak opis povezanosti rizičnog profila banke sa poslovnom strategijom, prikaz ključnih pokazatelja poslovanja banke

Banka iz godine u godinu povećava svoje učešće u okviru ukupne aktive bankarskog sektora na nivou RS i čitave BiH. Kroz jasno definisanu strategiju razvoja s primarnim fokusom na segmentu MSME i u okviru istog na podsegmentu malih i srednjih preduzeća Banka sve više dobija reputaciju Banke koja prepoznaje potrebe ove grupe klijenata i koja je svoje usluge prilagodila potrebama ove grupe klijenata. Ova strategija razvoja je podržana

i sa jasnim i jednostavnim Poslovnim modelom koji omogućava da se na svim hijerarhijskim nivoima aktivnostima upravlja u skladu sa strateškim i operativnim ciljevima.

Rizični profil Banke je određen, odnosno opredijeljen prihvatljivim nivoom rizika za Banku. Prihvatljiv nivo izloženosti rizicima je u skladu sa definisanom Strategijom za preuzimanje i upravljanja rizicima i zavisi od nivoa izloženosti Banke svakom pojedinačnom riziku. Rizični profil Banke je mjera, odnosno procjena strukture i nivoa svih značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju, pri čemu su kvantitativni metodi koji se koriste za mjerenje rizika dokumentovani, te jasno definisani načini za procjenu rizika koje Banka nije u mogućnosti kvantitativno mjeriti.

Kontrolna funkcija upravljanja rizicima u okviru pripreme mjesečnih sastanaka Komisije za rizike nezavisno procjenjuje potencijalna kršenja definisane sklonosti preuzimanju rizika ili prekoračenja ograničenja rizika (uključujući utvrđivanje uzroka) i definiše preporuke. Uprava Banke na osnovu utvrđenih nalaza i definisanih preporuka donosi odluke o poduzimanju određenih mjera za usklađivanje rizičnog profila sa definisanom sklonošću ka preuzimanju rizika.

Smatramo da je i sprovedeni proces ICAAP-a pokazao da je rizični profil Banke usklađen sa ukupnom sklonošću ka preuzimanju rizika i da je na nivou Banke obezbijeđen adekvatan nivo kapitala za uobičajeno poslovanje i poslovanje u vanrednim situacijama.

Kroz sam proces ICAAP-a je dodatno sagledana i potvrđena adekvatnost uspostavljene sklonosti ka preuzimanju rizika, zatim usklađenost poslovne strategije i strategije upravljanja rizicima, održivost poslovnog modela. Svi materijalno značajni rizici su adekvatno sagledani u smislu njihovog identifikovanja, mjerenja i izračunavanja internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačno značajne rizike. Rezultati testiranja otpornosti na stres su uzeti u obzir u ICAAP-u Banke.

Istovremeno je i proces ILAAP-a potvrdio adekvatnost uspostavljene sklonosti ka preuzimanju rizika likvidnosti.

Cilj Banke je postizanje uravnoteženog rizika i povrata kako bi se stvorio održivi rast i adekvatan povrat na kapital. Stoga je politika osigurati da su preuzeti rizici prepoznati u ranoj fazi, te da se njima pravilno i pravovremeno upravlja. To se postiže potpunim integriranjem upravljanja rizicima u svakodnevnom poslovanju, strateškim planiranjem i razvojem poslovanja dosljedno s definisanom sklonosti preuzimanja rizika. Banka definiše strategiju rizika i sklonost preuzimanju rizika kroz godišnji strateški proces planiranja u svrhu prikladne usklađenosti rizika, kapitala i ciljanih vrijednosti uspješnosti poslovanja. Appetit za rizik predstavlja strateški iskaz izražavajući maksimalan nivo koji je Banka spremna preuzeti kako bi postigla poslovni cilj.

Uprava Banke je procijenila da Banka adekvatno upravlja svojim rizicima, te garantuje da su sistemi upravljanja rizicima koje je uspostavila adekvatni i primjereni obzirom na profil i strategiju institucije, te da je objavom ovog akta sveobuhvatno prikazan rizičan profil Banke.

Tokom 2023. godine nije bilo značajnih promjena u profilu izloženosti rizicima Banke, a kreditni rizik i dalje ostaje najznačajniji rizik u svim segmentima. Važećim planom kapitala, Banka je projektovala adekvatnu kapitaliziranost, Planom likvidnosti adekvatnu likvidnosnu poziciju te je u potpunosti usklađena sa svim ključnim internim i eksternim zahtjevima, čime je osigurana stabilnost Banke, kako u proteklim, tako i u budućim razdobljima.

5.7. Opis načina informisanja organa upravljanja banke o rizicima

Efikasnom i transparentnom organizacionom strukturom Banke osigurani su preduslovi za efikasno upravljanje na pojedinačnom i konsolidovanom nivou. Istim je osigurano jasno razgraničavanje dužnosti, zatim odgovarajući ljudski resursi i ovlaštenja za učinkovito izvršavanje svojih uloga. Linije izvještavanja i raspodjela odgovornosti među rukovodiocima ključnih funkcija su jasno definisane i propisane, te se periodično sagledavaju i ažuriraju.

U okviru sistema upravljanja u Banci je uspostavljen sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja rizicima. Uspostavljeni okvir sistema upravljanja rizicima institucije uključuje uspostavljene strategije, politike, postupke, mjere za ograničenja rizika i kontrole rizika, kojima se osigurava blagovremeno i kontinuirano identifikovanje, mjerenje ili procjena, praćenje i smanjenje rizika, te upravljanje i izvještavanje o njima na razini svih hijerarhijskih nivoa, razini institucije i konsolidovanom nivou. Uspostavljeni okvir upravljanja rizicima primjenjuje se u svim poslovnim linijama i ostalim organizacionim dijelovima, uključujući kontrolne funkcije, i svi zaposleni su upoznati sa istim i svojom ulogom u istom.

Uprava i Nadzorni odbor Banke redovno primaju izvještaje o upravljanju rizicima, te im se osiguravaju sve informacije neophodne za sagledavanje pojedinačnih rizika kojem je Banka izložena. Izvještaji sadrže detaljne informacije o identifikovanju rizika, mjerenju rizika, procjenjivanju i ublažavanju, te praćenju i kontroli rizika. Kroz Komisiju za rizike se na mjesečnom nivou prati usklađenost sa definisanom sklonošću ka preuzimanju pojedinačnih rizika kao i sa ukupnom sklonošću ka preuzimanju rizika. Sektor upravljanja rizicima na mjesečnom nivou za potrebe Odbora za upravljanje plasmanima izrađuje i dodatne izvještaje koji mu omogućavaju potrebne informacije za proaktivno upravljanje rizikom kreditnog portfolija odnosno pravovremeno prepoznavanje bilo kojeg pogoršanja u kvaliteti kreditnog portfolija koja može rezultirati materijalnim gubicima za Banku. Komisija za likvidnost na mjesečnom nivou, a ALCO odbor na kvartalnom nivou sagledavaju definisane izvještaje za rizike iz njihove nadležnosti.

Ključni pokazatelji poslovanja dati kroz objavu finansijskih izvještaja na internet stranici Banke:
<https://mfbanka.com/wp-content/uploads/2024/05/Izvjestaj-o-poslovanju-za-2023.-godinu.pdf>

6. PODACI O KAPITALU

6.1. Regulatorni kapital

Regulatorni kapital banke iznosi 111.892 hilj. KM, a sastoji se od redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 98.467 hilj. KM i dopunskog kapitala u iznosu od 13.425 hilj. KM. Pregled pojedinačnih elemenata kapitala prikazani su u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Kapital		
Red.br.	Stavka	Iznos
1	REGULATORNI KAPITAL	111.892
1.1	OSNOVNI KAPITAL	98.467
1.1.1	REDOVNI OSNOVNI KAPITAL	98.467
1.1.1.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	52.448
1.1.1.2	Zadržana dobit	43.140
1.1.1.3	Ostali ukupni rezultat	1.243
1.1.1.4	Ostale rezerve	2.009
1.1.1.5	(-) Ostala nematerijalna imovina	-373
1.1.1.6	(-) Odložena poreska imovina koja zavisi od buduće profitabilnosti i ne proizilazi iz privremenih razlika umanjjenih za povezane poreske obaveze	-
1.1.1.7	(-) Odbici od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuju dodatni osnovni kapital	-
1.1.1.8	(-) Odloženo poresko sredstvo koje se može odbiti i koja zavisi od buduće profitabilnosti i proizilazi iz privremenih razlika	-
1.1.2.	DODATNI OSNOVNI KAPITAL	-
1.1.2.1	Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	-
1.1.2.2	(-) Odbici od stavki dopunskog kapitala koji premašuju dopunski kapital	-
1.1.2.3	Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital (odbija se od redovnog osnovnog kapitala)	-
1.2	DOPUNSKI KAPITAL	13.425
1.2.1	Instrumenti kapitala i subordinisani krediti koji se priznaju kao dopunski kapital	13.425
1.2.2	Opšte ispravke vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardizovanim pristupom	-
1.2.3	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	-
1.2.4	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	-

6.2. Osnovne karakteristike finansijski instrumenata

Banka u okviru regulatornog kapitala posjeduje obične akcije u iznosu od 51.141 hilj. KM koje pripadaju redovnom osnovnom kapitalu zajedno sa emisionom premijom u iznosu od 1.307 hilj. KM. U okviru dopunskog kapitala posjeduje Banka posjeduje subordinirani dug koji iznosi 13.425 hilj. KM.

Osnovne karakteristike ovih finansijskih instrumenata prikazane su u slijedećim tabelama:

Akcionarski kapital

u 000 KM

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Red.br.	
1.	Emitent MF banka a.d. Banja Luka
1.1	Jedinstvena oznaka BA100IEFBRA3
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi <i>Pojedinačnoj osnovi.</i>
3.	Vrsta instrumenta <i>Obične akcije.</i>
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja <i>Redovni osnovni kapital 98.467 KM.</i>
5.	Nominalni iznos instrumenta 51.141 KM
5.1.	Emisiona cijena Emisione cijene su izražene u apsolutnim iznosima III emisija 100,00 KM IV emisija 100,00 KM V emisija 100,00 KM VI emisija 100 KM VII emisija 101,38 KM VIII emisija 128,48 KM
5.2.	Otkupna cijena Nije primjenjivo.
6.	Računovodstvena klasifikacija Akcionarski kapital.
7.	Datum izdavanja instrumenta III emisija 11.10.2010. god. IV emisija 27.8.2014. god. V emisija 2.4.2015. god. VI emisija 17.11.2015. god. VII emisija 20.6.2017.god. VIII emisija 30.9.2019.god.
8.	Instrument sa datumom dospjeća ili instrument bez datuma dospjeća Bez datuma dospjeća.
8.1.	Inicijalni datum dospjeća Bez dospjeća.
9.	Opcija kupovine od strane emitenta Ne.
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost Nije primjenjivo.

9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) Nije primjenjivo.
Kuponi/dividende	
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon Promjenjiva dividenda.
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi Nije primjenjivo.
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende Ne.
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo.
13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona Djelimično diskreciono pravo.
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Ne.
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi Nekumulativne.
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument Nekonvertibilne.
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije Nije primjenjivo.
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti Nije primjenjivo.
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije Nije primjenjivo.
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija Nije primjenjivo.
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje Nije primjenjivo .
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje Nije primjenjivo.
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da.
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednost Na osnovu zakonske odredbe(Zakon o privrednim društvima) u skladu sa regulativom ABRS.
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti Uvijek djelimično.
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno Privremeno.
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti Povećanje osnovnog kapitala i zadržane dobiti.
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta Subordinisani dug izdat u vidu finansijskog instrumenta .
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata Nije primjenjivo.
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike Nije primjenjivo.

Subordinisane obaveze

u 000 KM

Opis osnovnih karakteristika finansijskih instrumenata	
Red.br.	
1.	Emitent Nije primjenjivo.
1.1	Jedinstvena oznaka Nije primjenjivo.
Tretman u skladu sa regulatornim okvirom	
2.	Priznat na pojedinačnoj / konsolidovanoj osnovi Pojedinačnoj osnovi.
3.	Vrsta instrumenta Subordinisani dugovi izdati u vidu finansijskog instrumenta.
4.	Iznos koji se priznaje za potrebe izračunavanja regulatornog kapitala u hiljadama KM, sa stanjem na dan posljednjeg izvještavanja Dopunski kapital 13.425 KM.
5.	Nominalni iznos instrumenta 13.691 KM.
5.1.	Emisiona cijena Nije primjenjivo.
5.2.	Otkupna cijena Nije primjenjivo.
6.	Računovodstvena klasifikacija Vrednovanje po amortizovanom trošku
7.	Datum izdavanja instrumenta 26.oktobar, 2022.god.; 21.avgust, 2023.god.
8.	Instrument sa datumom dospijeća ili instrument bez datuma dospijeća Sa datumom dospijeća.
8.1.	Inicijalni datum dospijeća 26. oktobar, 2028. godine.; 21.avgust, 2029.god.
9.	Opcija kupovine od strane emitenta Nije primjenjivo.
9.1.	Prvi datum aktiviranja opcije kupovine, uslovni datum aktiviranja opcije kupovine i otkupna vrijednost Nije primjenjivo.
9.2.	Naknadni datum aktiviranja opcije kupovine (ako je primjenjivo) Nije primjenjivo.
Kuponi/dividende	
10.	Fiksna ili promjenljiva dividenda/kupon Nije primjenjivo.
11.	Kuponska stopa i povezani indeksi Nije primjenjivo.
12.	Postojanje mehanizma obaveznog otkazivanja dividende Nije primjenjivo.
13.1.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa vremenom isplate dividendi/kupona Nije primjenjivo.

13.2.	Puno diskreciono pravo, djelimično diskreciono pravo ili bez diskrecionog prava u vezi sa iznosom dividendi/kupona Nije primjenjivo.
14.	Mogućnost povećanja prinosa ili drugih podsticaja za otkup Nije primjenjivo.
15.	Nekumulativne ili kumulativne dividende/kuponi Nije primjenjivo.
16.	Konvertibilan ili nekonvertibilan instrument Konvertibilan.
17.	Ako je konvertibilan, uslovi pod kojima može doći do konverzije Nakon datuma dospeljeća, uz saglasnost nadležnih organa Banke i Agencije za bankarstvo RS u skladu sa zakonskim odredbama.
18.	Ako je konvertibilan djelimično ili u cijelosti U cijelosti.
19.	Ako se može konvertovati, stopa konverzije 100 %.
20.	Ako je konvertibilna, obavezna ili dobrovoljna konverzija Dobrovoljna.
21.	Ako je konvertibilan, instrument u koji se konvertuje Redovni osnovni kapital.
22.	Ako je konvertibilan, emitent instrumenta u koji se konvertuje MF banka a.d., Banja Luka.
23.	Mogućnost smanjenja vrijednosti Da.
24.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, uslovi pod kojima može doći do smanjenja vrijednost U skladu sa regulativom Agencije za bankarstvo RS.
25.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, djelimično ili u cijelosti U potpunosti ili djelimično.
26.	Ako postoji mogućnost smanjenja vrijednosti, trajno ili privremeno Privremeno.
27.	Ako je smanjenje vrijednosti privremeno, opis mehanizama povećanja vrijednosti Nije primjenjivo.
28.	Vrsta instrumenta koji će se u slučaju likvidacije ili stečaja isplatiti neposredno prije navedenog instrumenta Povećanje osnovnog kapitala i zadržane dobiti.
29.	Neusklađene karakteristike konvertovanih instrumenata Nije primjenjivo.
30.	Ako postoje, navesti neusklađene karakteristike Nije primjenjivo.

6.3. Ograničenja koja se primjenjuju pri izračunavanju regulatornog kapitala

U skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka, instrumenata kapitala, regulatornih usklađivanja i prilagođavanja Banka je dužna da poštuje sljedeća ograničenja:

- Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala iznosi najmanje 15.000 hilj. KM;
- Stopa redovnog osnovnog kapitala min. 6,75%;
- Stopa osnovnog kapitala min. 9%;
- Stopa regulatornog kapitala min. 12%;
- Stopa finansijske poluge min. 6%;
- Zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji Banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2.5% ukupnog iznosa izloženosti riziku;
- Dodatni zahtjev za kapitalom u visini od 2% koji je Banka dužna primjeniti na stope kapitala propisane Odlukom o izračunavanju kapitala Banaka, na osnovu Odluke o postupku nadzornog pregleda i ocjene Banaka a po osnovu Rješenja ABRS prema SREP ocjeni Banke;
- Dopunski kapital ne može biti veći od 1/3 osnovnog kapitala;
- Subordinisani dug koji se uključuje u dopunski kapital izračunava se množenjem iznosa subordinisanog duga na prvi dan poslednjeg petogodišnjeg perioda do dana dospjeća podjeljen sa brojem kalendarskih dana i broja preostalih kalendarskih dana do dana dospjeća subordinisanog duga.

7. PODACI O KAPITALNIM ZAHTJEVIMA I ADEKVATNOSTI KAPITALA

7.1. Podaci o kapitalnim zahtjevima i adekvatnosti kapitala

Ukupan iznos kapitalnih zahtjeva iskazuje se u odnosu na regulatorni kapital. Iznos kapitala mora biti dostatan za pokriće minimalnih kapitalnih zahtjeva. Sljedeći kapitalni zahtjevi proizlaze iz kreditnog rizika, tržišnog tj. deviznog rizika te operativnog rizika. Regulatorni kapital je za cijelo izvještajno razdoblje bio dostatan.

Banka je dužna da u svakom trenutku održava kapital na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini zbira sljedećih kapitalnih zahtjeva:

- Kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik i za rizik druge ugovorne strane za sve poslovne aktivnosti banke;
- Kapitalnog zahtjeva za devizni rizik i za robni rizik za sve poslovne aktivnosti banke;
- Kapitalnog zahteva za operativni rizik za sve poslovne aktivnosti.

Banka je u 2023. godini održavala adekvatnost kapitala na adekvatnom nivou. Stopa regulatornog kapitala 21,64%, što je znatno iznad propisanog limita.

Kapitalni zahtjev za kreditni rizik - Banka koristi standardizovani pristup obračuna kapitalnog zahteva za kreditni rizik za sve klase izloženosti.

Status neizmirenja finansijskih obaveza

Status neispunjavanja finansijske obaveze je nastupio kada je ispunjen jedan od sljedećih uslova:

1. Banka smatra vjerovatnim da dužnik neće u cjelosti izmiriti svoje obaveze prema njoj, ne uzimajući u obzir moguću naplatu iz kolaterala.
2. Dužnik više od 90 dana uzastopno nije u materijalno značajnom iznosu ispunio svoju obavezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obavezi prema Banci.

Banka status neispunjavanja finansijskih obaveza utvrđuje na nivou klijenta/dužnika za sve svoje izloženosti prema njemu. Na osnovu statusa neispunjavanja obaveza klijenta, kao i na utvrđivanju nivoa pojedinačne značajnosti ukupne izloženosti koju ima prema njemu, Banka propisuje različite pristupe procjeni visine umanjenja vrijednosti plasmana; pojedinačna ili grupna procjena umanjenja vrijednosti.

Opis pristupa i metoda koji se koriste za određivanje ispravki vrijednosti za kreditni rizik i rezervisanja po gubicima za vanbilansne stavke

Metodologija za izračunavanje ispravke vrijednosti za očekivane kreditne gubitke prema zahtjevima Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 9 i ABRS Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu: Metodologija) definiše metode i tehnike koje se koriste u MF banka a.d. Banja Luka u cilju obračunavanja individualne i grupne (portfolio) ispravke vrijednosti bilansnih i vanbilansnih pozicija Banke tj. cjelokupne finansijske aktive.

Metodologija definiše kriterije za određenje tipa finansijske aktive, kriterije za identifikaciju potraživanja koja je potrebno individualno procijeniti kao i kriterije za ocjenu potraživanja koja su predmet portfolio (grupne) procjene i ista se primjenjuje na nivou Banke na sistematičan način i konzistentno tokom vremena i njenom konzistentnom primjenom se omogućuje pravovremeno utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka koji proističu usljed neispunjenja ugovornih obaveza od strane klijenata ili značajnog povećanja kreditnog rizika, a sve u cilju zaštite kapitala Banke.

Metodologijom se definiše:

- 1) Tip finansijske imovine tj. da li se radi o kupljenoj ili kreditno umanjenoj imovini;
- 2) Određivanje nivoa kreditnog rizika (stage) u kojoj se finansijska imovina nalazi;
- 3) Određivanje limita materijalne značajnosti za pojedinačne izloženosti;
- 4) Identifikaciju izloženosti koje se procjenjuju/klasifikuju na individualnoj odnosno portfolio (grupnoj) osnovi;
- 5) Individualna ispravka vrijednosti;
- 6) Grupna ispravka vrijednosti (na nivou portfolija).

Pored navedenog Metodologija obuhvata sljedeće:

- 1) identifikaciju potraživanja koja se klasifikuju na individualnoj odnosno -portfolio osnovi, te kriterije razvrstavanja potraživanja u homogene grupe sa sličnim karakteristikama (tip klijenta/segmentacija, vrsta kreditnog proizvoda, instrument osiguranja potraživanja, urednost u izmirenju obaveza, sektorska i geografska struktura, i sl.);
- 2) utvrđene metode i tehnike za klasifikaciju na individualnoj, odnosno -portfolio osnovi, uključujući i način procjene očekivanog vremena naplate i procenta vrijednosti instrumenta osiguranja potraživanja iz kojeg će biti izvršena naplata (uzeti u obzir sve troškove aktiviranja i naplate), te faktore koji se koriste pri utvrđivanju vremenskih intervala za procjenu gubitaka na osnovu podataka iz ranijih perioda;

- 3) korištene analize, procjene i ostali postupci pri obračunu ispravke vrijednosti, odnosno rezervisanja treba da su precizno objašnjeni i adekvatno dokumentovani u pisanoj formi;
- 4) osiguravanje tačnih i ažurnih podataka koji se uzimaju u obzir pri ocjeni naplativosti potraživanja;
- 5) jasno određene organizacione dijelove u čijoj nadležnosti je navedena procjena i uslove pod kojima se može vršiti procjena na osnovu ranijih iskustava.

Cilj Metodologije je obezbjeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja očekivanih kreditnih gubitaka po osnovu ispravke bilansne izloženosti i rezervisanja za vanbilansne stavke, a kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) usljed nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Banka svaku izloženost koju vrednuje po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat raspoređuje u jednu od sljedećih kategorija:

1. Nivo kreditnog rizika 1 (Stage 1) – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing)
2. Nivo kreditnog rizika 2 (Stage 2)– povećan nivo kreditnog rizika (engl. underperforming)
3. Nivo kreditnog rizika 3 (Stage 3) – izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing).

Raspoređivanje izloženosti u nivou kreditnog rizika vrši se kroz IFRS 9 modul Banke.

Prilikom raspoređivanja izloženosti Banka se dodatno rukovodi i sljedećim pravilima:

- POCI imovina utvrđena u skladu sa Metodologijom raspoređuje se prilikom početnog priznavanja u nivo kreditnog rizika 3, te se naknadno u skladu sa pravilima navedenim u Metodologiji može naknadno rasporediti u nivo kreditnog rizika 2,
- Modifikovanu izloženost prilikom početnog priznavanja Banka ne može rasporediti u nivo kreditnog rizika niži od onog u koji je bila raspoređena originalna izloženost prije izvršene modifikacije,
- Potraživanje od privrednog društva koje je Banka odobrila izloženost kojom se posredno ili neposredno, djelimično ili u cijelosti, izmiruje potraživanje prema drugom povezanom licu kod Banke, ne može prilikom početnog priznavanja biti raspoređeno u bolji nivo kreditnog rizika od nivoa rizika u koji je bila raspoređena izloženost koja se izmiruje.

U cilju preciznije obračuna očekivanih kreditnih gubitaka portfolio Banke dijelimo na segmente za potrebe obračuna PDi LGD parametara.

Za izračun PD parametra portfolio se dijeli na:

- segment sa bilansima
- segment bez bilansa.

Dok za izračun LGD parametra posmatramo tri kriterijuma:

- obezbjeđenost izloženosti („secured“ - obezbjeđeno i „unsecured“ - neobezbjeđeno)
- klijenti koji imaju bilanse (sa bilansom i bez bilansa)
- broj godina u defaultu

Kombinovanjem prva 2 kriterijuma, portfolio segmentiramo na 4 osnovne LGD grupe klijenata:

1. Klijenti sa bilansima i sa obezbjeđenjem
2. Klijenti sa bilansima i bez obezbjeđenja
3. Klijenti bez bilansa i sa obezbjeđenjem
4. Klijenti bez bilansa i bez obezbjeđenja

Kapitalni zahtjev za tržišne rizike - jednak je kapitalnom zahtjevu za devizni rizik za sve poslovne aktivnosti.

Kapitalni zahtjev za operativni rizik - za obračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik Banka koristi jednostavni pristup tj. pristup osnovnog pokazatelja..

Podaci o ukupnim kapitalnim zahtjevima i pokazatelju adekvatnosti kapitala sa stanjem na dan 31. decembar 2023. godine dati su u sljedećoj tabeli:

u 000 KM

Adekvatnost kapitala		
Red.br.	Stavka	Iznos
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	-
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	255
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	1.284
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-
6.	Izloženosti prema institucijama	780
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	22.368
8.	Izloženosti prema stanovništvu	11.661
9.	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	15.470
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	1.144
11.	Visokorizične izloženosti	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-
16.	Ostale izloženosti	1.739
17.	Kapitalni zahtjevi za iznos namirenja/isporuke	-
18.	Kapitalni zahtjevi za tržišne rizike	-
18.1.	Kapitalni zahtjevi za specifični i opšti rizik pozicije po osnovu dužničkih i vlasničkih instrumenata	-
18.2.	Kapitalni zahtjevi za velike izloženosti koje prekoračuju ograničenja definisana Odlukom o velikim izloženostima	-
18.3.	Kapitalni zahtjevi za devizni rizik	397
18.4.	Kapitalni zahtjevi za robni rizik	-
19.	Kapitalni zahtjevi za operativni rizik	6.952
20.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	19,04%
21.	Stopa osnovnog kapitala	19,04%
22.	Stopa regulatornog kapitala	21,64%

7.2. Informacije koje se odnose na izloženost Banke kreditnom riziku, uključujući tehnike smanjenja kreditnog rizika i informacija o vanjskim institucijama za procjenu kreditnog rizika ECAI ili agencijama za kreditiranje izvoza ECA

Banka sve izloženosti iz bankarske knjige, izuzev izloženosti koje su u obračunu kapitala uključene kao odbitne stavke od osnovnog kapitala, dopunskog kapitala ili kapitala Banke raspoređuje u jednu od 16 klasa izloženosti, a u skladu sa važećom Odlukom ABRS koja reguliše oblast adekvatnosti kapitala Banke.

U nastavku je dat pregled izloženosti Banke po klasama izloženosti:

u 000 KM

Red. br.	Stavka	Iznos
1	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU	517.082
1*	od čega: investiciona društva u skladu sa ograničenim odobrenjem za pružanje investicionih usluga (n/a)	-
1**	od čega: investiciona društva sa zahtijevanim inicijalnim kapitalom (n/a)	-
1.1	IZNOSI IZLOŽENOSTI PONDERISANI RIZIKOM ZA KREDITNI RIZIK, KREDITNI RIZIK IZLOŽENOSTI FINANSIJSKIH DERIVATA TE SLOBODNE ISPORUKE	455.840
1.1.1	Standardizovani pristup	455.840
1.1.1.1	Kategorije izloženosti u skladu sa standardizovanim pristupom isključujući sekjuritizacijske pozicije	455.840
1.1.1.1.01	Centralne vlade ili centralne banke	-
1.1.1.1.02	Regionalne vlade ili lokalne vlasti	2.125
1.1.1.1.03	Subjekti javnog sektora	10.696
1.1.1.1.04	Multilateralne razvojne banke	-
1.1.1.1.05	Međunarodne organizacije	-
1.1.1.1.06	Institucije	6.497
1.1.1.1.07	Privredna društva	186.400
1.1.1.1.08	Stanovništvo	97.179
1.1.1.1.09	Obezbiježene nekretninama	128.917
1.1.1.1.10	Izloženosti sa statusom neizmirenja ovabeza	9.531
1.1.1.1.11	Visokorizične stavke	-
1.1.1.1.12	Pokrivene obveznice	-
1.1.1.1.13	Potraživanja prema institucijama i društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	-
1.1.1.1.14	Udjeli ili akcije u investicionim fondovima	-
1.1.1.1.15	Vlasnička ulaganja	-
1.1.1.1.16	Ostale izloženosti	14.494
1.2	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU NAMIRENJA/SLOBODNE ISPORUKE	-
1.2.1	Rizik namirenja/ispоруke u bankarskoj knjizi	-
1.2.2	Rizik namirenja/ispоруke u knjizi trgovanja	-
1.3	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI ZA RIZIK POZICIJE, DEVIZNI I ROBNI RIZIK	3.312
1.3.1	Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik u skladu sa standardizovanim pristupima	3.312
1.3.1.1	Dužnički instrumenti kojima se trguje	-
1.3.1.2	Vlasnički instrument	-
1.3.1.3	Poseban pristup pozicijskom riziku za investicione fondove	-
1.3.1.3.*	Zabilješke: Pozicije u investicionim fondovima isključivo uložene u dužničke instrumente kojima se trguje	-

1.3.1.3 **	Pozicije u investicionim fondovima isključivo uložene u vlasničke instrumente ili mješovite instrumente	-
1.3.1.3	Devizna pozicija	3.312
1.3.1.4	Pozicija u robi	-
1.3.2	Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik u skladu sa internim modelima (n/a)	-
1.4	UKUPAN IZNOS IZLOŽENOSTI RIZIKU ZA OPERATIVNI RIZIK	57.930
1.4.1	Jednostavni pristup operativnom riziku	57.930
1.4.2	Standardizovani pristup operativnom riziku	-
1.4.3	Napredni pristupi operativnom riziku (n/a)	-

U slijedećoj tabeli je prikazano stanje ukupne i prosječne neto vrijednosti izloženosti po definisanim klasama izloženosti (u 000 KM), gdje je su kod računanja neto izloženosti kao odbitna stavka uzete obračunate regulatorne rezervi.

u 000 KM

Ukupna i prosječna neto vrijednost izloženosti			
Red.br.	Kategorija izloženosti	Neto vrijednost izloženosti na kraju perioda	Prosječne neto izloženosti tokom perioda
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	120.025	107.598
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	51.132	49.500
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	87.841	23.207
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	32.486	31.127
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	261.537	290.872
8.	Izloženosti prema stanovništvu	144.601	145.313
9.	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	201.487	204.335
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10.818	9.559
11.	Visokorizične izloženosti	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-
16.	Ostale izloženosti	31.664	31.303

U sljedećoj tabeli su prikazane izloženosti po internim Regijama Banke razvrstane po klasama izloženosti:

u 000 KM

R.br.	Vrsta izloženosti	Zemlja 1	Zemlja 2	Ostale zemlje	Geografsko područje 1	Geografsko područje 2	Geografsko područje 3	Geografsko područje 4	Geografsko područje 5	Ostalo	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	120.025	-	-	-	120.025	-	-	-	-	120.025
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	51.132	-	-	-	49.491	1.641	-	-	-	51.132
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	87.841	-	-	1.170	39.903	50	-	46.718	-	87.841
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucija	1.119	13.304	18.063	-	1.119	-	-	-	31.367	32.486
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	261.537	-	-	28.303	99.175	32.825	52.319	48.915	-	261.537
8.	Izloženosti prema stanovništvu	144.601	-	-	21.974	35.663	25.585	36.681	24.697	-	144.601
9.	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	201.487	-	-	19.972	61.486	33.918	43.432	42.679	-	201.487
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	10.818	-	-	972	3.480	1.958	2.403	2.004	-	10.818
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Ostale izloženosti	31.664	-	-	-	31.664	-	-	-	-	31.664

Napomena:

Zemlja 1- geografsko područje Bosne i Hercegovine

Zemlja 2 – Njemačka

Zemlja 3 – Ostale zemlje

Geografsko područje 1: Bihać, Cazin, Velika Kladuša, Novi Grad, Prijedor; Geografsko područje 2: Banja Luka, Derventa, Gradiška, Laktaši, Prnjavor; Geografsko područje 3: Bugojno, Gračanica, Srebrenik, Teslić, Doboj, Gradačac, Zenica; Geografsko područje 4: Bijeljina, Brčko, Tuzla, Zvornik, Živinice; Geografsko područje 5: Ilidža, Istočno Sarajevo, Sarajevo -Novi Grad, Pale, Trebinje

U slijedećoj tabeli je prikazano stanje prosječne neto vrijednosti izloženosti po definisanim klasama izloženosti po preostalom roku dospjeća gdje je su kod računanja neto izloženosti kao odbitna stavka korišteni očekivani kreditni gubici izračunati po osnovu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom I utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (ABRS) i Međunarodnog standard finansijskog izvještavanja (MSFI 9).

u 000 KM

Preostali rok do dospjeća svih izloženosti (neto vrijednost izloženosti)						
R.br.	Kategorija izloženosti	<= 1 god	>1<=5 god	>5 god	Nije navedeno dospijeće	Ukupno
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	120.025	-	-	-	120.025
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	49.491	1.641	-	-	51.132
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	32.474	40.452	14.915	-	87.841
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	32.486	-	-	-	32.486
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	105.072	104.378	52.054	32	261.537
8.	Izloženosti prema stanovništvu	39.746	79.185	25.090	579	144.601
9.	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	29.258	84.200	88.029	-	201.487
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	2.322	4.707	3.643	146	10.818
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-	-
16.	Ostale izloženosti	-	-	-	31.664	31.664

U sljedećoj tabeli su prikazane izloženosti prema značajnoj grani privrede na 31.12.2023. godine:

u 000 KM

Izloženosti prema značajnoj grani privrede								
R.br	Grane privrede	Izloženosti kod kojih su izvršene ispravke vrijednosti, odnosno umanjene vrijednosti (izloženosti u statusu neizmirenja obaveza)	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Iznos dospjelih nenaplaćenih potraživanja	Ispravke vrijednosti za dospjela nenaplaćena potraživanja	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Ukupan iznos obračunatih regulatornih rezervi
1.	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	823	779	859	685	10.405	377	-
2.	Vađenje ruda i kamena	3	3	88	12	11.180	316	-
3.	Prerađivačka industrija	5.400	3.768	3.669	2.375	85.016	4.421	-
4.	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	31	31	36	32	50.542	309	-
5.	Snabdijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	15	14	23	15	3.447	145	-
6.	Građevinarstvo	986	869	1.877	800	79.882	3.599	-
7.	Trgovina na veliko i na malo; popravka motornih vozila i motocikala	7.530	5.259	4.834	3.183	144.551	5.584	-
8.	Saobraćaj i skladištenje	4.916	2.920	1.421	863	32.707	926	-
9.	Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	559	499	357	338	11.761	378	-
10.	Informacije i komunikacije	21	19	27	16	11.040	58	-
11.	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1	1	3	1	6.138	72	-
12.	Poslovanje nekretninama	31	31	1.007	274	12.835	760	-
13.	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	68	56	107	46	29.156	888	-
14.	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.268	1.095	1.116	1.002	13.211	100	-
15.	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	5	4	10	4	17.905	339	-
16.	Obrazovanje	6	5	9	6	191	4	-
17.	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	1.291	798	406	231	34.478	350	-
18.	Umjetnost, zabava i rekreacija	7	5	19	5	159	6	-
19.	Ostale uslužne djelatnosti	276	224	291	225	3.419	97	-
20.	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	18.333	14.371	11.789	9.035	162.585	3.800	-
21.	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	-	-	-	-	-	-	-
22.	Ostalo neraspoređeno	-	-	-	-	-	-	-
	Ukupno	41.569	30.751	27.949	19.147	720.609	22.530	-

U sljedećim tabelama prikazane su promjene na ispravkama vrijednosti na 31.12.2023. godine:

u 000 KM

Red.br.	Opis	Ispravke vrijednosti za izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Ispravke vrijednosti za izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza
1.	Početno stanje	25.714	22.217
2.	Nove ispravke vrijednosti tokom perioda	35.119	64.966
3.	Iznos ukinutih ispravki vrijednosti	-30.064	-64.410
4.	Završno stanje	30.769	22.773

u 000 KM

Izloženosti prije i poslije korišćenja kreditne zaštite					
Red.br.	Kategorija izloženosti	Vrijednost neto izloženosti prije korišćenja kreditne zaštite		Vrijednost neto izloženosti poslije korišćenja kreditne zaštite	
		Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti koje nisu u statusu neizmirenja obaveza	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza
1.	Izloženosti prema centralnim vladama ili centralnim bankama	120.025	-	120.025	-
2.	Izloženosti prema regionalnim vladama ili lokalnim vlastima	51.132	-	127.064	-
3.	Izloženosti prema subjektima javnog sektora	87.841	-	20.511	-
4.	Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama	-	-	-	-
5.	Izloženosti prema međunarodnim organizacijama	-	-	-	-
6.	Izloženosti prema institucijama	32.486	-	32.486	-
7.	Izloženosti prema privrednim društvima	261.537	-	251.372	-
8.	Izloženosti prema stanovništvu	144.601	-	139.940	-
9.	Izloženosti obezbjeđene nekretninama	201.487	-	199.456	-
10.	Izloženosti u statusu neizmirenja obaveza	-	10.818	-	9.672
11.	Visokorizične izloženosti	-	-	-	-
12.	Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica	-	-	-	-
13.	Izloženosti prema institucijama i privrednim društvima sa kratkoročnom kreditnom procjenom	-	-	-	-
14.	Izloženosti u obliku udjela ili akcija u investicionim fondovima	-	-	-	-
15.	Izloženosti na osnovu vlasničkih ulaganja	-	-	-	-
16.	Ostale izloženosti	31.664	-	41.064	-

7.3. Kontraciklični zaštitni sloj kapitala

Prema Odluci o izračunavanju kapitala banaka, banke su dužne ispuniti zahtjeve u vezi sa kapitalnim zahtjevima:

- Zahtjev za održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala od 2.5% ukupnog iznosa izloženosti riziku Banka mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala iznad propisanog minimuma od 6.75%. Ovaj zahtjev predstavlja dodatni zahtjev u odnosu na minimalno propisane stope adekvatnosti, te dovodi do povećanja i ostale dvije stope;

- Zahtjev za održavanje zaštitnog sloja za sistemski značajne banke u visini od 0% do 3% ukupnog iznosa izloženosti riziku;
- Zahtjev za kontraciklični zaštitni sloj specifičan za banku;
- Zahtjev za zaštitni sloj za sistemski rizik.

Navedena četiri zaštitna sloja zajedno čine kombinovani zaštitni sloj kapitala. Trenutno obaveza banaka odnosi se na održavanje zaštitnog sloja za očuvanje kapitala.

Zahtjev za kontraciklični zaštitni sloj kapitala specifičan za banku, te za ostale zaštitne slojeve kapitala propisane se posebnim aktom u slučaju potrebe.

Geografska podjela izloženosti banke koja je značajna za izračunavanje kontracikličnog zaštitnog sloja kapitala detaljno je prikazana u tabeli izloženosti po internim regijama Banke razvrstane po klasama izloženosti u dijelu 7.2 ovog dokumenta.

7.4. Stopa finansijske poluge

Stopa finansijske poluge izračunata u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka na dan 31.12.2023. godine iznosi 11,67%, što je znatno iznad zakonom propisanog limita koji iznosi najmanje 6%, te se može zaključiti da Banka nije izložena riziku koji proizilazi iz ranjivosti zbog finansijske poluge.

Pregled uključenih stavki prilikom izračunavanja i mjere ukupne izloženosti Banke, koje predstavljaju nazivnik prilikom izračunavanja stope finansijske poluge date su u slijedećoj tabeli:

u 000 KM	
Vrijednosti izloženosti	Iznos 31.12.2023.
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 10 % u skladu s članom 37. stav 8. tačka 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	-
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 20 % u skladu s članom 37. stav 8. tačka 2. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	13.887
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 50 % u skladu s članom 37. stav 8. tačka 3. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	42.005
Stavke vanbilansa sa faktorom konverzije od 100 % u skladu s članom 37. stav 8. tačka 4. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	-
Ostala imovina	788.517
(-) Iznos odbitnih stavki aktive – osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	-373
Izloženosti stope finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav 4. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	844.036
Kapital	
Osnovni kapital – u skladu sa članom 37. stav 3. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	98.467
Stopa finansijske poluge	
Stopa finansijske poluge – u skladu sa članom 37. stav 2. Odluke o izračunavanju kapitala banaka	11,67%

Upravljanje rizikom prekomjerne finansijske poluge vrši se kroz proces upravljanja osnovnim kapitalom i izloženosti Banke, što podrazumjeva adekvatne sisteme praćenja, planiranja i kontrole relevantnih pozicija.

8. PODACI KOJI SE ODNOSE NA LIKVIDNOSNE ZAHTJEVE

8.1. Strategije i postupci za upravljanje rizikom likvidnosti

U skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti Agencije za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu Odluka ABRS), Nadzorni odbor MF banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: Banka) donio je Strategiju upravljanja rizikom likvidnosti (u daljem tekstu: Strategija).

Strategija predstavlja dio sistema upravljanja rizicima kome je Banka izložena u svom poslovanju.

Strategija sadrži:

- Pregled i osnovne pojmove rizika likvidnosti kojima je Banka izložena ili može da bude izložena u poslovanju;
- Dugoročne ciljeve utvrđene poslovnom politikom i strategijom Banke, kao i osnovne principe preuzimanja i upravljanja rizikom likvidnosti;
- Sklonost Banke ka preuzimanju rizika likvidnosti i tolerancija Banke prema riziku likvidnosti (rizični profil Banke);
- Osnovna načela interne procjene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) Banke.

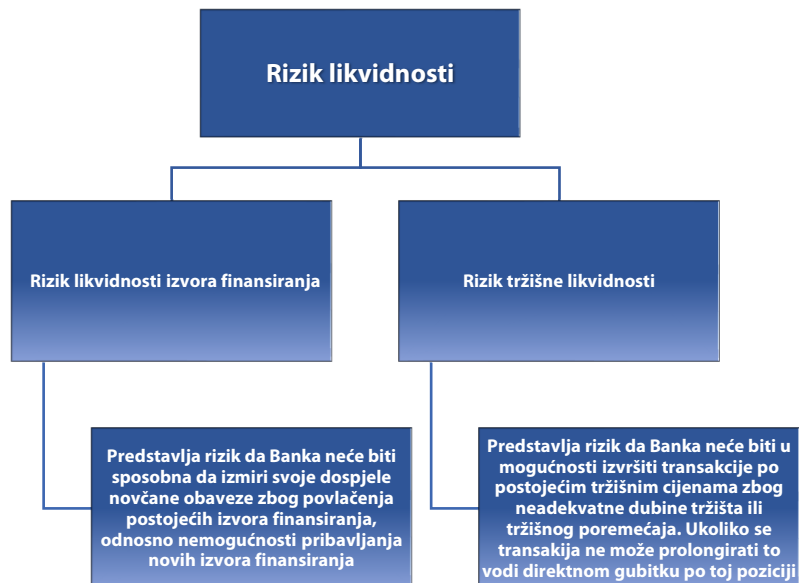
Strategija je usklađena sa Strategijom za preuzimanje i upravljanje rizicima Banke, a primjenjuje se na nivou Banke, uz poštovanje lokalne regulative i internih akata Banke.

Strategija se analizira i revidira najmanje jednom godišnje u cilju praćenja usklađenosti sa propisima i zahtjevima ABRS i drugih nadzornih tijela, Strategijom za preuzimanje i upravljanje rizicima Banke, promjenama u internom i eksternom okruženju, a po potrebi i češće.

8.2. Način organizovanja upravljanja rizikom likvidnosti u banci, uključujući i sistem izvještavanja i mjerenja rizika likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze i to zbog:

- povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno, nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora finansiranja) ili
- otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Ovako definisan rizik likvidnosti se može manifestovati kroz nekoliko podkategorija / oblika istog i to:

- **rizik izvora finansiranja/rizik likvidnosti prouzrokovan od druge ugovorne strane** – predstavlja rizik povlačenja postojećih izvora finansiranja kao posljedica povlačenja depozita prije ugovorenog roka,
- **rizik tržišne likvidnosti** - rizik da Banka neće biti sposobna da izmiri svoje dospjele novčane obaveze zbog otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu,
- **strukturni rizik likvidnosti** - rizik koji nastaje uslijed troškova likvidnosti za zatvaranja gepova likvidnosti. Strukturni rizik naziva se još i rizik neusklađenosti priliva i odliva u smislu iznosa i/ili vremena. Strukturni rizik određuje dnevne potrebe finansiranja,
- **rizik koncentracije likvidnosti** - rizik koji nastaje uslijed ograničenog broja izvora fundiranja sredstava,
- **rizik dugoročne likvidnosti** - rizik da Banka neće biti u stanju da obezbjedi dugoročne izvore sredstava,
- **rizik povlačenja depozita stanovništva** - predstavlja značajan odliv depozita koji potiču od sektora fizičkih lica (uključujući i poljoprivrednike i preduzetnike), kao i mala i srednja privredna društva koja ispunjavaju kriterijume za razvrstavanje u kategoriju izloženosti prema stanovništvu,
- **rizik finansiranja/prikupljanja depozita od povezanih lica** - predstavlja rizik koji proizilazi iz povećanog učešća depozita LPO u ukupnim depozitima,
- **rizik unutardnevne likvidnosti** - rizik likvidnosti unutar dana nastaje kad Banka nije u stanju izvršiti plaćanja i izmiriti obaveze blagovremeno u normalnim okolnostima, kao i u stresnim situacijama,
- **rizik pretvaranja vanbilansnih u bilansne izloženosti** - rizik usljed prelaska vanbilansnih u bilansne izloženosti dovodi do značajnog odliva likvidnih sredstava.

Indikatori koji upućuju da Banka da može doći u problem sa likvidnošću su:

- Brz rast aktive;
- Pogoršanje kvaliteta aktive;
- Negativan publicitet;
- Pogoršanje kreditnog rejtinga;
- Pad vrijednosti akcija Banke;
- Povećano povlačenje depozita iz banaka od strane stanovništva;
- Teškoće u pribavljanju dugoročnog kapitala i mnogi drugi indikatori.

Mjerenje rizika

Banka redovno mjeri odnosno procjenjuje rizik likvidnosti koje je identifikovala u svom poslovanja. Mjerenje podrazumijeva primjenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda mjerenja koje omogućuju uočavanje promjena u profilu rizika i procjenu novih rizika.

U svrhu mjerenja rizika likvidnosti Banka je uspostavila određene izvještaje od kojih su najvažniji sledeći:

- Izvještaj o riziku likvidnosti mora ukazati koliki rizik likvidnosti Banka preuzima;
- Izvještaj o finansijerima čini lista onih koji obezbeđuju sredstva i pokazuje identifikaciju koncentracije finansiranja;
- Izvještaj o projektovanim potrebama i izvorima sredstava čini podlogu za planiranje likvidnih sredstava;
- Izvještaj o raspoloživosti sredstava pokazuje obim finansiranja koji Banka može realizovati sa datim finansijskim stanjem;
- Izvještaj o deficitu u protoku gotovine;
- Izvještaj o koncentraciji finansiranja i planovi rezervi finansiranja.

Banka uspostavlja sistem mjerenja/procjene svih tekućih i budućih novčanih tokova (novčanih priliva i novčanih odliva), uključujući procjenu novčanih sredstava potrebnih za vanbilansne stavke, pri čemu uzima u obzir:

- Uobičajene standarde za kliring i namirenje, te vremenski okvir koji se primjenjuje pri održavanju novčanih tokova za određene datume;
- Redovno preispitivanje i sagledavanje uzajamnog djelovanja rizika finansiranja likvidnosti i rizika tržišne likvidnosti, kao i efekat međusobnog djelovanja rizika likvidnosti i ostalih rizika kojima je Banka izložena;
- Upravljanje rizikom likvidnosti tokom odgovarajućih perioda, uključujući i unutardnevno, kako bi se obezbijedilo održavanje odgovarajućeg nivoa rezervi likvidnosti, odnosno zaštitnih slojeva likvidnosti;
- Promjene u unutardnevnim potrebama Banke za likvidnim sredstvima i načinima finansiranja, kratkoročnim i srednjoročnim potrebama za likvidnim sredstvima i načinima finansiranja, te dugoročnim (strukturnim) potrebama za likvidnim sredstvima i načinima finansiranja, vodeći računa i o potencijalnim slabostima koje su povezane sa različitim događajima, aktivnostima Banke i Strategijom;
- Redovnu provjeru tačnosti ulaznih podataka koji se koriste prilikom izračunavanja pokazatelja likvidnosti, odnosno pouzdanosti informacija koje se koriste u sistemu upravljanja rizikom likvidnosti;
- Aktivno upravljanje instrumentima obezbeđenja potraživanja Banke, razdvajanje založene imovine od neopterećene/slobodne imovine Banke, praćenje visine raspoloživih instrumenata obezbeđenja potraživanja, praćenje prihvatljivosti tih instrumenata radi njihovog pravovremenog korištenja i korištenja u vanrednim situacijama;
- Pravna, regulatorna, operativna i druga ograničenja u prenosu likvidne i neopterećene imovine između subjekata unutar i izvan EEA, BIH i dr.

8.3. Politike i postupci za praćenje rizika likvidnosti

Praćenje i kontrola rizika likvidnosti obuhvata praćenje usklađenosti poslovanja sa definisanim sistemom limita, a u cilju održavanja rizika likvidnosti na nivou prihvaćenom definisanim rizičnim profilom Banke.

Sistem redovnog praćenja, kontrole i izvještavanja o izloženosti riziku likvidnosti i rizičnom profilu obezbjeđuje svim relevantnim nivoima upravljanja u Banci pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka, odnosno sigurno i stabilno poslovanje Banke.

Praćenjem rizika likvidnosti podrazumijeva proces praćenje tekuće i buduće izloženosti riziku likvidnosti. Analiziraju se stanja, promjene i trendovi izloženosti riziku likvidnosti.

Praćenje tekuće izloženosti riziku likvidnosti podrazumijeva kontinuirano praćenje usklađenosti sa definisanim limitima rizika likvidnosti, na dnevnom i mjesečnom nivou. Dnevno se vrši praćenje limita pokazatelja likvidnosti korišćenjem dnevnog izvještaja Dnevni pokazatelj likvidnosti (LIK). Mjesečno praćenje odnosi se na praćenje limita definisanih po ročnosti i valutama i praćenje limita racija likvidnosti korišćenjem mjesečnog izvještaja o GAP-u likvidnosti, kao i pokazatelja pokriva likvidnom aktivom.

Praćenje buduće izloženosti riziku likvidnosti podrazumijeva proces projektovanja pozicija rizika likvidnosti korišćenjem metode stresnog testiranja i metode simulacije. Metodom stresnog testiranja, koje se sprovodi minimalno na godišnjem nivou, testira se osjetljivost bilansnih i vanbilansnih pozicija na eksterne i interne faktore rizika likvidnosti, dok se metodom simulacije po potrebi projektuje profil rizika likvidnosti u procesu odlučivanja o mjerama za ublažavanje i prilikom uvođenja novih proizvoda i aktivnosti.

Preduzimanje mjera za smanjenje rizika

Ublažavanje rizika likvidnosti podrazumijeva diversifikaciju, prenos, smanjenje ili izbjegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom i sklonošću ka rizicima.

Izveštavanje o riziku likvidnosti

Efikasno izvještavanje o riziku likvidnosti kojem je Banka izložena, pretpostavlja da je izvještavanje :

- 1) transparentno (sadrži jasne, razumljive i precizne informacije u pogledu izloženosti riziku likvidnosti),
- 2) sveobuhvatno i potpuno,
- 3) upotrebljivo (u smislu sadržaja važnih informacija za donošenje odluka u vezi sa rizikom likvidnosti),
- 4) uporedivo (u pogledu jednoobraznosti informacija koje sadrže).

Izveštavanje o riziku likvidnosti obuhvata sistem internog i eksternog izvještavanja.

Služba za sredstva i planiranje vrši nadzorno izvještavanje o riziku likvidnosti ABRS, na propisanim obrascima od strane ABRS i u vremenskim periodima određenim obrascima, odnosno dostavlja:

- Izvještaj o dnevnoj likvidnosti,
- Izvještaj o ročnoj usklađenost finansijske aktive i pasive,
- LCR izvještaj.
- NSFR izvještaj.

Pored propisanog nadzornog izvještavanja o likvidnosti koje sprovodi Služba za sredstva i planiranje, Banka prati:

- pozicije likvidnosti u izvještajnoj valuti, značajnim valutama i ostalim valutama u zavisnosti od valutne strukture imovine i obaveza Banke;

- prati rezultate testiranja otpornosti na stres;
- mjeri/procjenjuje i prati neto novčane tokove.

U cilju obezbjeđenja kratkoročne otpornosti na rizik likvidnosti, Banka je dužna obezbijediti odgovarajući nivo zaštitnog sloja likvidnosti, kako bi zadovoljila potrebe za likvidnošću za scenarij stresa likvidnosti od 30 kalendarskih dana. Banka je dužna obezbijediti minimalni koeficijent pokrića likvidnosti (engl. Liquidity Coverage Ratio, u daljem tekstu LCR), koji predstavlja odnos između nivoa zaštitnog sloja likvidnosti i ukupnih neto likvidnosnih odliva tokom perioda stresa u trajanju od 30 kalendarskih dana. Prilikom praćenja i kontrole rizika likvidnosti Banka je dužna kontinuirano održavati LCR, što podrazumjeva da je: $LCR \geq 100\%$. Ukoliko dođe do pada LCR ispod 100% ili se očekuje njegov pad ispod 100%, Banka je u obavezi bez odlaganja obavijestiti Agenciju za bankarstvo RS, navodeći razloge zbog kojih ne može ispuniti propisani LCR. Agencija za bankarstvo RS odlučuje da li se radi o stresnim situacijama slučaja likvidnosti, te na osnovu toga preduzima odgovarajuće supervizorske mjere u skladu sa propisima.

U slijedećoj tabeli prikazan je koeficijent pokrića rizika likvidnosti (LCR) na dan 31.12.2023. godine.

u 000 KM

Obrazac LCR		
R.br.	Stavka	Iznos
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	115.107
2.	Neto likvidnosni odlivi	50.471
3.	Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (%)	228%
Izračunavanje brojioca		
4.	Zaštitni sloj likvidnosti u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođen	115.107
5.	Odlivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1a isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
6.	Prilivi na osnovu kolaterala u obliku imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
7.	Obezbjeđeni odlivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
8.	Obezbjeđeni prilivi novca koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
9.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 isključujući pokrivene obveznice izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	115.107
10.	Vrijednost imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta, neprilagođena	-
11.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
12.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta koje dospijevaju u roku od 30 dana	-
13.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "prije primjene gornje granice"	-
14.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta "nakon primjene gornje granice"	-
15.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 1 u obliku pokrivenih obveznica izuzetno visokog kvaliteta	-
16.	Vrijednost imovine nivoa 2a, neprilagođena	-
17.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
18.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2a koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
19.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "prije primjene gornje granice"	-
20.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2a "nakon primjene gornje granice"	-
21.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2a	-
22.	Vrijednost imovine nivoa 2b, neprilagođena	-
23.	Odlivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-
24.	Prilivi na osnovu kolaterala u imovini nivoa 2b koji dospijevaju u roku od 30 dana	-

25.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "prije primjene gornje granice"	-
26.	Prilagođeni iznos imovine nivoa 2b "nakon primjene gornje granice"	-
27.	"Iznos viška likvidne imovine" nivoa 2b	-
28.	Iznos viška likvidne imovine	-
29.	Zaštitni sloj likvidnosti	115.107
Izračunavanje imenioca		
30.	Ukupni odlivi	95.234
31.	Potpuno izuzeti prilivi	-
32.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 90 %	-
33.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	44.764
34.	Smanjenje za potpuno izuzete prilive	-
35.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 90 %	-
36.	Smanjenje za prilive na koje se primjenjuje gornja granica od 75 %	44.764
37.	Neto likvidnosni odliv	50.471

9. PODACI O IZLOŽENOSTI BANKE PO OSNOVU ULAGANJA

Banka nema izloženost po osnovu vlasničkih ulaganja u bankarskoj knjizi.

10. KAMATNI RIZIK U BANKARSKOJ KNJIZI

Identifikacija kamatnog rizika odnosi se na identifikovanje oblika kamatnog rizika kome je Banka izložena, stepen izloženosti svakom pojedinačnom obliku, kao i na utvrđivanje mogućnosti mjerenja pojedinačnog oblika kamatnog rizika. Kamatni rizik se može ispoljiti u nekom od sledećih oblika:

- Rizik neusklađenosti dospijeća i ponovnog određivanja cijena - javlja se zbog različitih vremena dospijeća (za fiksne kamatne stope) i različitih vremena ponovnog formiranja cijene, odnosno promjene kamatnih stopa (kod varijabilnih kamatnih stopa) za kamatno osjetljive stavke aktive, pasive i vanbilansa Banke;
- Bazni rizik - javlja se zbog nesavršenosti tržišta, odnosno proizilazi iz razlika u periodičnosti, veličini ili smjeru promjena različitih referentnih kamatnih stopa za koje su vezane različite kategorije aktive, pasive i vanbilansnih stavki, sa inače sličnim karakteristikama u pogledu dospijeća, odnosno ponovnog određivanja cijene;
- Rizik opcije - javlja se iz ugovornih odredbi u vezi sa kamatno osjetljivim pozicijama (kreditni s mogućnošću prijevremene otplate, depoziti s mogućnošću prijevremenog povlačenja i dr.);
- Rizik krive prinosa - javlja se uslijed ročne neusklađenosti kod ponovnog formiranja cijena i može izložiti Banku promjenama oblika krive prinosa.

Banka koristi sljedeće tehnike za mjerenje kamatnog rizika: GAP analizu (Metod modifikovanog trajanja), racio analizu i stres testiranje. Za sprovođenje navedenih tehnika, Banka sve kamatonosne stavke bilansa i vanbilansa raspoređuje u skladu sa ponovnim fiksiranjem kamatne stope (u slučaju varijabilnih kamatnih stopa) ili preostalim dospjećem odnosne stavke (u slučaju fiksnih kamatnih stopa).

GAP predstavlja razliku između iznosa kamatno osjetljive aktive i kamatno osjetljive pasive koji se raspoređuju unutar definisanih vremenskih korpi i pokazuje kako dvije strane bilansa različito reaguju na promjene kamatnih stopa:

- kada je GAP pozitivan, Banka je izložena riziku gubitka u slučaju pada kamatnih stopa u posmatranoj valuti odgovarajuće ročnosti;
- kada je GAP negativan, Banka je izložena riziku gubitka u slučaju rasta kamatnih stopa u posmatranoj valuti odgovarajuće ročnosti.

U narednoj tabeli prikazano je stanje na dan 31.12.2023. godine gdje se vidi da je Banka značajno manje izložena riziku promjene kamatnih stopa od definisanih limita:

Export ALM Interest Rate Risk Report 31.12.2023.		
Statistics	EUR sum interest rate risk	-2.935.194
Statistics	BAM sum interest rate risk	1.516.086
Statistics	XXX sum interest rate risk	-439.56
Statistics	sum interest rate risk	-1.419.547
Statistics	EUR in %	2,62
Statistics	BAM in %	1,353
Statistics	XXX in %	0,00
Statistics	in %	3,97
Statistics	IRR limit (interni)	15.00
Statistics	GAP Limit status	3.97
Statistics	Utilization of/Limit	0.26

Rezultirajuće kratke i duge pozicije po svim vremenskim korpama se ponderišu „faktorima“ koji su dizajnirani tako da odražavaju osjetljivost pozicija u različitim vremenskim korpama (“modifikovano trajanje”) pri pretpostavljenom standardnom šoku od 200 baznih poena (BP-a) paralelnog pomjeranja referentne krive prinosa.

11. INFORMACIJE U VEZI SA ICAAP-om i ILAAP-om

Banka se suočava sa različitim rizicima koji su rezultat njenih poslovnih aktivnosti. Tim rizicima Banka upravlja na odgovarajući način, a u skladu sa značajem koji imaju za Banku. Registar rizika daje pregled svih potencijalnih rizika i procjenu njihovog značaja za Banku. Prilikom utvrđivanja materijalno značajnih rizika kojima je Banka izložena, a koji će biti uključeni u interni proces procjene adekvatnosti kapitala, uzimaju se u obzir vrsta, obim, i složenost poslovanja, kao i specifičnost tržišta na kojima Banka posluje. Takođe se u obzir uzima i prethodno iskustvo u upravljanju rizicima u Banci kao i istorijski podaci o ostvarenim negativnim efektima na finansijski rezultat i kapital Banke. Sve rizike poslovanja Banka dijeli na “kapitalno relevantne” i „likvidnosno relevantne” te shodno tome periodično, a najmanje jednom godišnje sprovodi internu procjenu adekvatnosti kapitala (ICAAP) i internu procjenu adekvatnosti likvidnosti (ILAAP).

11.1 Interna procjena adekvatnosti kapitala (ICAAP)

ICAAP proces na nivou Banke je dokumentovan, odgovara prirodi, obimu i složenosti aktivnosti Banke, usklađen sa Strategijom i politikom Banke za upravljanje rizicima, kao i strategijom i planom upravljanja kapitalom Banke, zasnovan na identifikaciji, mjerenju i procjeni rizika, pruža sveobuhvatnu procjenu rizika, pokriva sve materijalno značajne rizike kojima je Banka izložena ili može biti izložena, I integralni je dio procesa upravljanja Bankom i donošenja odluka u Banci.

Ovaj proces čine: identifikacija rizika i procjena njihove materijalne značajnosti, procjena pojedinačnih kapitalnih zahtjeva i izračun ukupnog internog kapitala, kao i planiranje koje obuhvata, prije svega, praćenje bančinog profila rizika, kapitalne pozicije i performansi u poređenju sa ICAAP planovima, kao i redovno sprovođenje stres testiranja za sve materijalno značajne rizike i za interni kapital.

Nadležni organi Banke za donošenje odluka i nadzor nad procesom obračuna pokazatelja adekvatnosti kapitala i procesom interne procjene adekvatnosti kapitala su: Nadzorni odbor, Uprava Banke, Odbor za reviziju, ALCO Odbor i Komisija za rizike.

Proceduru ICAAP-a u Banci operativno sprovode: Sektor upravljanja rizicima/Kontrolna funkcija upravljanja rizicima, Služba računovodstva i finansijskog izvještavanja, Služba za sredstva i planiranje uz podršku Služba za informacione tehnologije i dr..

Organizacioni dijelovi koji preuzimaju rizik su svi organizacioni dijelovi Banke (sektori i službe), filijale i ekspoziture Banke.

Kontrolu sprovode Kontrolna funkcija interne revizije i Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti poslovanja.

Banka u okviru postupka interne procjene adekvatnosti kapitala podrazumjeva sljedeće faze:

- Utvrđivanje značajnih rizika - utvrđivanje značajnih rizika zasnovano je na sveobuhvatnoj procjeni rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena, uzimajući u obzir rizični profi Banke kao i rizike koji su karakteristični za pojedine poslove, proizvode, aktivnosti, procese i sisteme Banke.
- Mjerenje ili procjenu pojedinačno značajnog rizika i izračunavanje internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike - Sektor upravljanja rizicima obračunava interne kapitalne zahtjeve za pojedinačne rizike u skladu sa regulatornim odredbama Odluke o izračunavanju kapitala i Odluke o postupku interne procjene adekvatnosti kapitala. U proces interne procjene adekvatnosti kapitala Banka uključuje efekte testiranja otpornosti na stres za sve definisane materijalno značajne rizike.
- Utvrđivanje ukupnih internih kapitalnih zahtjeva, kao zbira svih internih kapitalnih zahtjeva za pojedinačne značajne rizike - Banka izračunava ukupne interne kapitalne zahtjeve sabiranjem:
- internih kapitalnih zahtjeva za rizike za koje je u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banaka dužna izračunati kapitalne zahtjeve i
- internih kapitalnih zahtjeva za ostale značajne rizike u poslovanju Banke, koji nisu obuhvaćeni u prethodnoj tački.

Banka je dužna održavati raspoloživi kapital najmanje na nivou iznosa ukupnih internih kapitalnih zahtjeva. Ako se ICAAP-om utvrdi da su ukupni interni kapitalni zahtjevi manji od ukupnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka, Banka će održavati visinu regulatornog kapitala najmanje na nivou definisanom odredbama te Odluke

- Poređenje ukupnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka i ukupnih internih kapitalnih zahtjeva Banka izračunava ukupne interne kapitalne zahtjeve sabiranjem:
- internih kapitalnih zahtjeva za rizike za koje je u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala Banaka dužna izračunati kapitalne zahtjeve i
- internih kapitalnih zahtjeva za ostale značajne rizike u poslovanju Banke, koji nisu obuhvaćeni u prethodnoj tački.

Banka je dužna održavati raspoloživi kapital najmanje na nivou iznosa ukupnih internih kapitalnih zahtjeva. Ako se ICAAP-om utvrdi da su ukupni interni kapitalni zahtjevi manji od ukupnih kapitalnih zahtjeva izračunatih u

skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka, Banka će održavati visinu regulatornog kapitala najmanje na nivou definisanom odredbama te Odluke:

- Izvještavanje - Sektor upravljanja rizicima u koordinaciji sa ostalim organizacionim jedinicama Banke, nadležni su za izradu Izvještaja o procesu adekvatnosti internog kapitala, a koji se na godišnjem nivou dostavlja u ABRS. Izvještavanje o ICAAP-u podrazumjeva interno i eksterno izvještavanje.
- Interno izvještavanje. Izvještaj o ICAAP-u se dostavlja nadležnim organima i tijelima Banke: Komisija za rizike, Uprava banke, Odbor za reviziju i Nadzorni odbor.
- Eksterno izvještavanje. Izvještaj o ICAAP-u usvojen od strane Nadzornog odbora, Banka dostavlja regulatoru u štampanoj i elektronskoj formi sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine najkasnije do 30.04. tekuće godine. Sadržaj izvještaja je propisan Odlukom o postupku interne procjene adekvatnosti kapitala u banci (ABRS).

Dakle, proces interne procjene adekvatnosti kapitala obuhvata nekoliko koraka koji su međusobno zavisni i koji se prema važećim regulatornim i internim odredbama provode najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće.

Interni kapitalni zahtjevi u skladu sa rezultatima ovog ICAAP-a su obuhvatili sve materijalno značajne rizike za Banku utvrđene Metodologijom za procjenu značajnosti rizika. Materijalno značajni rizici obuhvataju rizike iz „Stuba 1“ za koje je Banka izračunala regulatorne kapitalne zahtjeve, odnosno kreditni, tržišni i operativni rizik uz dodatak rizika (kreditne) koncentracije.

11.2. Interna procjena adekvatnosti likvidnosti (ILAAP)

Interna procjena adekvatnosti likvidnosti je dokumentovan proces utvrđivanja optimalne likvidnosti Banke koji odgovara prirodi, obimu i složenosti njenih aktivnosti, koji je usklađen sa strateškim i operativnim planovima Banke, te zasnovan na identifikaciji, mjerenju i procjeni likvidnosno relevantnih rizika i integralni je dio procesa upravljanja Bankom i donošenja odluka u Banci.

Ovaj proces čine: identifikacija rizika i procjena njihove materijalne značajnosti, procjena pojedinačnih likvidnosnih zahtjeva i izračun ukupnog internog likvidnosnog zahtjeva na osnovu sprovedenih stres testova baziranih na stresnim scenarijima koji inkorporiraju dovoljan stepen strogosti, odnosno, dovoljan stepen konzervativnog pristupa u postupku određivanja likvidnosnih zahtjeva.

Nadležni organi Banke za donošenje odluka i nadzor nad procesom interne procjene adekvatnosti likvidnosti su: Nadzorni odbor, Uprava Banke, Odbor za reviziju i Komisija za rizike.

Proceduru ILAAP-a u Banci operativno sprovode: Sektor upravljanja rizicima/Kontrolna funkcija upravljanja rizicima, Služba za sredstva i planiranje, Služba računovodstva i finansijskog izvještavanja, uz podršku Službe za informacione tehnologije. Organizacioni dijelovi koji preuzimaju rizik su svi organizacioni dijelovi Banke (sektori i službe), filijale i ekspoziture Banke.

Kontrolu sprovode Kontrolna funkcija interne revizije i Kontrolna funkcija praćenja usklađenosti poslovanja.

ILAAP kao sveukupan proces upravljanja rizikom likvidnosti, kao i ostali upravljački procesi, sadrži sljedeće standardne komponente / faze: identifikacija rizika, procjena/mjerenje rizika, kontrola i praćenje rizika, planiranje i izvještavanje.

Identifikovanje i uključivanje svih značajnih rizika u ILAAP-u.

Prvi korak u internoj procjeni adekvatnosti likvidnosti Banke predstavlja proces identifikovanja svih značajnih rizika kojima je Banka izložena ili bi mogla biti izložena u svom poslovanju. Pri sprovođenju ovog procesa Banka uzima u obzir vrstu, prirodu, obim i složenost poslova koje obavlja i tržišta na kojem posluje. U procesu identifikovanja značajnih rizika Banka uzima u obzir ekonomski i normativni aspekt ILAAP-a.

Proces identifikovanja značajnih likvidnosno-adekvatnih rizika između ostalog uključuje:

- identifikovanje svih rizika koji negativno utiču ili mogu uticati na nivo i strukturu likvidnih sredstava i izvora finansiranja;
- evidenciju svih identifikovanih rizika i svih identifikovanih značajnih rizika;
- kriterijume za identifikovanje rizika i svih identifikovanih značajnih rizika;
- obrazloženje razloga zašto se pojedini identifikovani rizik ne smatra značajnim rizikom;
- razmatranje procesa identifikovanja značajnih rizika na kontinuiranoj osnovi (najmanje jednom godišnje, a po potrebi i češće);
- bruto pristup u identifikovanju značajnih rizika.

Određivanje internih rezervi likvidnosti i stabilnih izvora finansiranja.

Banka određuje, procjenjuje i održava interne rezerve likvidnosti i stabilne izvore finansiranja u skladu sa ekonomskim aspektom ILAAP-a. Određivanje internih rezervi likvidnosti i stabilnih izvora finansiranja polazi od činjenice da je ILAAP integralni dio procesa upravljanja Bankom, stoga glavni uticaj ima svijest o rizicima poslovanja koja se ugrađuje u procese strateškog planiranja i budžetiranja, postavljanja limita i evaluaciju performansi Banke oslanjajući se na istorijske podatke i buduće projekcije.

Banka će održavati nivo internih rezervi likvidnosti i stabilnih izvora finansiranja najmanje u iznosu ukupnih internih likvidnosnih zahtjeva koji ne mogu biti manji od minimalnih likvidnosnih zahtjeva izračunatih u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Metodologija za kvantifikovanje rizika u ILAAP-u

Metodologije za kvantifikovanje rizika jesu metodologije kojima Banka izračunava interne likvidnosne zahtjeve za pojedinačne rizike i to za:

- Rizike koji podliježu minimalnim likvidnosnim zahtjevima u skladu sa odredbama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti Banaka (Službeni glasnik RS, br. 62/21; 117/22) – rizik od nemogućnosti pokrića potreba za likvidnošću u stresnom scenariju za period od 30 kalendarskih dana i rizik vezan za usklađenost raspoloživog iznosa stabilnog finansiranja i potrebnog iznosa stabilnog finansiranja;
- Rizike koje je Banka identifikovala kao značajne rizike, a koji ne podliježu minimalnim likvidnosnim zahtjevima (npr. rizici koji potiču od koncentracije izvora sredstava, povećanih odliva ili potcjenjenosti priliva, smanjenih priliva ili precjenjenosti priliva, smanjene tržišne vrijednosti likvidne imovine, reputacioni rizik, operativni rizik i sl.).

Testiranje otpornosti na stres u ILAAP-u

Banka redovno, a najmanje jednom godišnje, provodi testiranje otpornosti na stres za sve značajne rizike poslovanja, uključujući i likvidnosno-adekvatne rizike, i rezultate ovog testiranja koristi za potrebe ILAAP-a kao i za potrebe ICAAP-a. Stres test likvidnosti ima za cilj da pokaže da li dostupne rezerve likvidnosti mogu osigurati da Banka izdrži hipotetički nedostatak izvora likvidnih sredstava.

Testiranje otpornosti na stres za potrebe ILAAP-a se koristi u svrhu izračuna internih likvidnosnih zahtjeva za pokriće definisanih pojedinačnih značajnih rizika. Interne likvidnosne zahtjeve čine:

- zahtjevi u pogledu nivoa internih rezervi likvidnosti,
- zahtjevi u pogledu strukture internih rezervi likvidnosti, i

- zahtjevi u pogledu stabilnosti izvora finansiranja.

U smislu metodologije za kvantifikovanje rizika u ILAAP-u i opredjeljenosti Banke ka standardizovanom pristupu, ukupni interni likvidnosni zahtjevi obuhvataju:

- Interne likvidnosne zahtjeve za rizike za koje je regulatorno propisana obaveza izračunavanja minimalnih likvidnosnih zahtjeva;
- Interne likvidnosne zahtjeve za ostale značajne rizike u poslovanju Banke, a koji nisu obuhvaćeni prethodnom tačkom.

Ukupni interni likvidnosni zahtjevi uključuju i efekte testiranja otpornosti na stres, odnosno, Banka prilagođava interne likvidnosne zahtjeve prema „gore“ s obzirom na rezultate odgovarajućih testova otpornosti na stres koji su provedeni za potrebe ILAAP-a. U tom smislu Banka, na osnovu rezultata stres testa održava nivo internih rezervi likvidnosti i stabilnih izvora finansiranja u iznosu ukupnih internih likvidnosnih zahtjeva koji su veći od likvidnosnih zahtjeva izračunatih u skladu sa regulatornim zahtjevima.

Testiranje otpornosti likvidnosti na stres predstavlja važnu metriku koja je podrška menadžmentu Banke u procesu donošenja odluka jer rezultati stres testa omogućavaju redovnu procjenu odgovarajućeg volumena i strukture likvidnih sredstava neophodnih za određivanje bafera likvidnosti.

Izještavanje o ILAAP-u

Izradom Izvještaja o sprovedenom postupku ILAAP-a koordinira Sektor upravljanja rizicima (kontrolna funkcija upravljanja rizicima), koji jednom godišnje, u saradnji sa organizacionim jedinicama Banke sastavlja pomenuti Izvještaj i isti dostavlja na razmatranje i usvanje Upravi Banke i Nadzornom odboru.

Izještavanje o ILAAP-u sprovodi se interno i eksterno. Interno izještavanje podrazumjeva izještavanje: Komisije za rizike, Uprave banke, Odbora za reviziju i Nadzornog odbora i isto se provodi paralelno sa eksternim izještavanjem ili češće u skladu sa potrebama.

Eksterno izještavanje podrazumjeva izještavanje Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Izvještaj o ILAAP-u, usvojen od strane Nadzornog odbora, Banka dostavlja regulatoru u štampanoj i elektronskoj formi sa stanjem na dan 31.12. prethodne godine najkasnije do 30.04. tekuće godine. Sadržaj izvještaja je propisan Odlukom o postupku interne procjene adekvatnosti likvidnosti u banci (ABRS).

11.3. Opis pristupa koje Banka koristi za procjenu značajnih rizika

Interna procjena adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interna procjena adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) polaze od sagledavanja rizika kojima je Banka u svom poslovanju izložena. Prvi korak jeste definisanje materijalno značajnih rizika, a sam proces je definisan Metodologijom za procjenu značajnosti rizika MF banke a.d. Banja Luka unutar koje Banka definiše kvantitativne i kvalitativne pristupe za ocjenu materijalne značajnosti. Tačnije, na sve rizike poslovanja koji su definisani „Registrom rizika“, primjenjujući naprijed navedenu metodologiju Banka određuje materijalnu značajnost, odnosno definiše koji to rizici svojim materijalizovanjem mogu imati negativne posljedice po finansijski rezultat i kapital Banke.

Svi definisani materijalno značajni rizici su osnov za sprovođenje testiranja otpornosti na stres uz izuzetak rizika likvidnosti budući da se testiranje otpornosti na stres za rizik likvidnosti provodi bez obzira da li je rizik likvidnosti definisan kao materijalno značajan ili nije. Stres testovi se sprovode u okviru definisanih stresnih scenarija u najmanje dva scenarija od kojih je jedan dodatno pogoršan. Rezultat testiranja otpornosti na stres je odnov za interni kapitalni zahtjev ili interni likvidnosni zahtjev u zavisnosti od toga da li je riječ o kapitalno relevantnim ili likvidnosno relevantnim rizicima.

12. PODACI O BANKARSKOJ GRUPI

MF banka a.d. Banja Luka posluje u okviru bankarske grupe koju čine tri članice od kojih sve tri imaju status finansijske institucije i to:

- MF banka a.d. Banja Luka kao zavisno društvo (u daljem tekstu Banka),
- MKD Mikrofin d.o.o. Banja Luka kao direktni vlasnik Banke (u daljem tekstu MKD),
- MF grupa d.o.o. Banja Luka kao finansijsko holding društvo koje je direktni vlasnik MKD-a i direktni vlasnik Banke, te je u tom smislu najviše matično društvo bankarske grupe (u daljem tekstu Holding).

Struktura bankarske grupe je jednostavna i transparentna. Holding predstavlja nadređeno matično društvo MKD-u i Banci, dok je MKD, također, nadređeno društvo Banci. Povezanost unutar bankarske grupe je bazirana na vlasničkim odnosima u okviru kojih, prema Zakonu o bankarstvu Republike Srpske, Holding ima kontrolno učešće u MKD-u, a MKD i Holding imaju kontrolno učešće u Banci (učešće veće od 50%).

Iako sve tri članice imaju status finansijske institucije, bitno je naglasiti da je riječ o nehomogenoj bankarskoj grupi budući da su djelatnosti članica bazično različite. Ova različitost ima svoju formalnu i suštinsku komponentu. Formalna komponenta proizilazi iz činjenice da regulatorni okvir koji donosi zajednički regulator za Banku jeste bitno različit od onog koji važi za Holding i MKD. Suštinska komponenta proizilazi iz jasno definisanog tržišnog i poslovnog razgraničenja između ove tri članice. Poslovanje Banke je definisano njenim poslovnim modelom, poslovnom strategijom, strategijom upravljanja rizicima, planovima poslovanja itd. Isto je bazirano na tradicionalnom komercijalnom bankarstvu čiji je fokus pružanje usluga mikro, malim i srednjim preduzećima (MSME), pojedinačnim preduzetnicima i stanovništvu sa prilagođenim kreditnim proizvodima, kao i opštim bankarskim uslugama, uključujući platni promet, platne kartice, depozite, internet bankarstvo i sl. Poslovne aktivnosti MKD-a definisane su strateškim planom, poslovnim modelom i planom poslovanja ove finansijske institucije i bazirane su na plasmanu mikrokredita onoj kategoriji stanovništva koje ne ispunjava uslove za kreditni plasman bankarskog sektora. U poslovnoj praksi, odnosno, praksi kreditnog poslovanja ove dvije članice grupe ne dijele klijente ili ih dijele u zanemarivo malom broju. Holding kao najviše matično društvo bankarske grupe, je uspostavljen u svrhu koordinisanja strateškog planiranja i pružanja podrške svojim zavisnim društvima u njihovom osnovnim djelatnostima. Preciznije, prvenstvena uloga Holdinga nije upravljačka aktivnost, već podrška članicama, u smislu "centralizovanja" pojedinih funkcija na nivou grupe (IT, HRD i sl.), standardizacija i unifikacija određenih procesa, definisanje standarda sigurnosti IT sistema i sl., kao i koordinacija nekih zajedničkih projekata i zadataka.

Kod Banke i MKD je dominantno izlaganje kreditnom riziku.

U svom sastavu Banka nema podređenih odnosno zavisnih i pridruženih društva i kao takva ne podliježe obavezi sačinjavanja konsolidovanih izvještaja u skladu sa MRS i MSFI.

13. ZALOŽENA I NEZALOŽENA IMOVINA

Tokom prethodnog perioda Banka nije imala založenu imovinu ni po jednoj stavci aktive.

Bruto knjigovodstvena vrijednost založene/nezaložene imovine prikazana je u slijedećoj tabeli:

u 000 KM

Vrsta imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost založene imovine	Bruto knjigovodstvena vrijednost nezaložene imovine
Dati krediti	-	601.801
Ulaganja u dužničke instrumente	-	47.743
Ulaganja u vlasničke instrumente	-	-
Ostalo	-	191.878